

Bryssel 14.10.2020
COM(2020) 667 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia -
Kohti myrkyttöä ympäristöä**

{SWD(2020) 225 final} - {SWD(2020) 247 final} - {SWD(2020) 248 final} -
{SWD(2020) 249 final} - {SWD(2020) 250 final} - {SWD(2020) 251 final}

1. KESTÄVIÄ KEMIKAALEJA VIHREÄÄ JA DIGITAALISTA SIIRTYMÄÄ VARTEN

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma¹ on Euroopan unionin uusi kasvustrategia. Se on antanut EU:lle suunnan siirtyä kestäväan ilmastoneutraaliin kiertotalouteen vuoteen 2050 mennessä. Ohjelmassa on myös asetettu tavoitteeksi ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun parantaminen osana kunnianhimoista lähestymistapaa, jolla pyritään torjumaan kaikista lähteistä peräisin olevaa pilaantumista ja siirtymään kohti myrkytöntä ympäristöä. **Kemikaalit ovat kaikkialla arjessamme, ja niillä on keskeinen rooli useimmissa toiminnoissamme.** Niitä on käytännöllisesti katsoen kaikissa välineissä, joita käytämme hyvinvointimme varmistamiseksi, terveytemme ja turvallisuutemme suojelemiseksi ja uusiin haasteisiin reagoimiseksi innovoinnin avulla. Kemikaalit ovat myös perusta vähähiilisille, saasteettomille sekä energia- ja resurssitehokkaille teknologioille, materiaaleille ja tuotteille. Kemianteollisuuden investointien ja innovointivalmiuksien lisääminen turvallisten ja kestävien kemikaalien tuottamiseksi on elintärkeää, jotta voidaan tarjota uusia ratkaisuja sekä tukea **talouden ja yhteiskunnan vihreää ja digitaalista siirtymää.**

Kemikaalit, joilla on vaarallisia ominaisuuksia, voivat kuitenkin aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Vaikka kaikki vaaralliset kemikaalit eivät aiheuta samoja huolenaiheita, tietyt kemikaalit aiheuttavat syöpiä ja vaikuttavat immuunijärjestelmään, hengityselimiin, umpieritysjärjestelmään, lisääntymiselimiin ja/tai sydämeen ja verisuoniin. Lisäksi ne heikentävät ihmisten vastustuskykyä ja rokotevastetta² sekä lisäävät sairastumisalttiutta³.

Altistuminen näille haitallisille kemikaaleille aiheuttaa sen vuoksi riskin ihmisten terveydelle. Lisäksi kemiallinen saastuminen on yksi keskeisistä tekijöistä, jotka vaarantavat maapallon⁴ sekä vaikuttavat planeettamme kriiseihin ja pahentavat niitä. Tällaisia kriisejä ovat muun muassa ilmastomuutos, ekosysteemien rappeutuminen ja biodiversiteetin köyhtyminen⁵. Uusien kemikaalien ja materiaalien on oltava luonnostaan turvallisia ja kestäviä tuotannosta käyttöiän loppuun. Samalla on otettava käyttöön uusia tuotantomenetelmiä ja -teknologioita, jotta kemianteollisuus voi siirtyä ilmastoneutraaliuteen.

EU:lla on jo nykyisin yksi kattavimmista ja suojaavimmista kemikaalien sääntelykehyksistä, ja tämän kehyksen tukena on maailman edistynein tietopohja. Tästä sääntelykehyksestä on tulossa yhä enenevässä määrin turvallisuusnormien malli maailmanlaajuisesti⁶. EU on kiistatta onnistunut luomaan tehokkaasti toimivat kemikaalien sisämarkkinat, vähentämään tiettyjen vaarallisten kemikaalien, kuten karsinogeenien⁷ ja raskasmetallien⁸, ihmisille ja ympäristölle aiheuttamia riskejä ja tarjoamaan yrityksille ennakoitavissa olevan lainsäädäntökehyksen.

¹ [COM\(2019\) 640](#).

² PFOS:n ja PFOA:n kaltaiset aineet ovat yhteydessä rokotusvasta-ainevasteen alenemiseen, Euroopan elintarvikeviraston [tieteellinen lausunto PFAS-yhdisteistä](#).

³ [Linking pollution and infectious disease](#), C&en, 2019; [Environmental toxins impair immune system over multiple generations](#), Science Daily, 2. lokakuuta, 2019.

⁴ Rockström, J. et al., Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity. *Ecology and Society*, 2009.

⁵ Esimerkkejä ovat kielteiset vaikutukset pölyttäjiin, hyönteisiin, vesiekosysteemeihin ja lintukantoihin.

⁶ A. Bradford, The Brussels effect, 2020.

⁷ EU:ssa on ehkäisty arviolta miljoona uutta syöpätapausta 20 viime vuoden aikana. [SWD\(2019\)199](#).

⁸ Mukaan lukien elohopea, kadmium ja arseeni, [SWD\(2019\) 199](#).

Faktoja ja numerotietoja kemikaaleista, kemianteollisuudesta⁹ ja kemikaalilainsäädännöstä

- Kemikaalien maailmanlaajuisen myynnin arvo oli 3 347 miljardia euroa vuonna 2018. Tuolloin Eurooppa oli toiseksi suurin tuottaja (EU:n osuus myynnistä oli 16,9 %). Tämä osuus on puolittunut 20 viime vuoden aikana, ja ennusteiden mukaan se pienenee edelleen vuoteen 2030 mennessä, ja EU siirtyy toiselta sijalta kolmannelle.
- Kemianteollisuus on EU:n neljänneksi suurin teollisuudenala, ja siihen kuuluu 30 000 yritystä, joista 95 prosenttia on pk-yrityksiä. Ne työllistävät suoraan noin 1,2 miljoonaa ihmistä ja välillisesti noin 3,6 miljoonaa ihmistä.
- EU:lla on kattava kehys, johon kuuluu noin 40 säädöstä. Näitä ovat esimerkiksi REACH-asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista¹⁰ sekä CLP-asetus vaarallisten aineiden luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta¹¹. Lisäksi kehykseen sisältyy lainsäädäntöä muun muassa lelujen, kosmetiikan, biosidien, kasvinsuojeluaineiden ja elintarvikkeiden turvallisuudesta ja syöpää aiheuttavista aineista työpaikalla sekä ympäristönsuojelulainsäädäntöä.
- Ihmisten biomonitorointitutkimukset EU:ssa osoittavat, että ihmisveressä ja -kudoksessa on yhä enemmän vaarallisia kemikaaleja, kuten tiettyjä torjunta-aineita, biosidejä, lääkkeitä, raskasmetalleja, pehmitteitä ja palonestoaineita¹². Syntymää edeltävä yhteisaltistuminen useille kemikaaleille on hidastanut sikiön kasvua ja alentanut syntyvyyttä¹³.
- Eurooppalaisista 84 prosenttia on huolissaan päivittäistuotteiden sisältämien kemikaalien vaikutuksesta heidän terveyteensä, ja 90 prosenttia on huolissaan niiden ympäristövaikutuksista¹⁴.

Jotta kehitetään ja saadaan käyttöön kestäviä kemikaaleja, jotka mahdollistavat vihreän ja digitaalisen siirtymän, ja suojellaan ympäristöä sekä ihmisten, erityisesti haavoittuvien ryhmien, terveyttä¹⁵, **innovointia kemianteollisuuden ja sen arvoketjujen vihreään siirtymään on vauhditettava ja EU:n nykyistä kemikaalipolitiikkaa on kehitettävä ja sillä on aiempaa nopeammin ja tehokkaammin vastattava vaarallisten kemikaalien aiheuttamiin haasteisiin**. Tässä yhteydessä on myös varmistettava, että kaikkia kemikaaleja käytetään turvallisemmin ja kestävämmiin, ja edistettävä sitä, että kemikaaleja, joilla on krooninen vaikutus ihmisten terveyteen ja ympäristöön – eli huolta aiheuttavia aineita¹⁶ –

⁹ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

¹⁰ Asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (EUVL L 396, 30.12.2006).

¹¹ Asetus (EY) N:o 1272/2008 aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta (EUVL L 353, 31.12.2008).

¹² Euroopan komissio, [Study for the Strategy for the Non-Toxic Environment](#), s. 123.

¹³ Ks. edellinen alaviite.

¹⁴ Eurostat, [Eurobarometri-tutkimus](#), 2020.

¹⁵ Tämän strategian soveltamisalalla haavoittuvia väestöryhmiä ovat ne, jotka ovat muita alttiimpia kemikaaleille altistumiselle. Tähän voi olla monia syitä: suurempi herkkyys tai alhaisempi kynnys terveysvaikutuksille, suurempi tai todennäköisempi altistuminen tai heikompi suojautumiskyky. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat tyypillisesti raskaana olevat ja imettävät naiset, sikiöt, imeväiset ja lapset, vanhukset sekä työntekijät ja asukkaat, jotka altistuvat kemikaaleille suuressa määrin ja/tai pitkäaikaisesti.

¹⁶ Näihin kuuluvat tämän strategian ja siihen liittyvien, pääasiassa kiertotaloutta koskevien toimien yhteydessä aineet, joilla on kroonisia vaikutuksia ihmisten terveyteen tai ympäristöön (REACH-asetuksen mukainen mahdollisten aineiden luettelo ja CLP-asetuksen liite VI), ja lisäksi aineet, jotka haittaavat turvallisten ja korkealaatuisten uusioraaka-aineiden kierrätystä.

käytetään mahdollisimman vähän ja ne korvataan mahdollisimman pitkälti. Samalla on varmistettava, että kaikkein haitallisimpien kemikaalien käytöstä luovutaan asteittain, erityisesti kulutustavaroissa, jos niiden käyttö ei ole yhteiskunnan kannalta välttämätöntä.

Johdonmukaisempi, ennakoitavampi ja vahvempi sääntelykehys yhdistettynä muihin kuin sääntelyyn perustuviin kannustimiin edistää tarvittavaa innovointia, tarjoaa parempaa suojaa ja parantaa samalla Euroopan kemianteollisuuden ja sen arvoketjujen kilpailukykyä. Jotta toimintaedellytykset olisivat tasapuoliset EU:n ja sen ulkopuolisten toimijoiden välillä, EU:n on varmistettava kemikaalisäätöjensä **täysimittainen täytäntöönpano** niin sisäisesti kuin rajoillakin sekä edistettävä kyseisiä sääntöjä kultaisena standardina maailmanlaajuisesti EU:n kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

Covid-19-pandemia on lisännyt painetta suojella ihmisten ja maapallon terveyttä, mutta se on myös lisännyt tietoisuutta siitä, että joidenkin kriittisten kemikaalien valmistus- ja toimitusketjut ovat muuttuneet entistä monimutkaisemmiksi ja globalisoituneemmiksi. Tämä koskee esimerkiksi lääkkeiden valmistuksessa käytettäviä kemikaaleja. EU:n on vahvistettava **avointa strategista riippumattomuuttaan sietokykyisillä arvoketjuilla** sekä monipuolistettava sellaisten kemikaalien kestävä hankintaa, joilla on välttämättömiä käyttötarkoituksia EU:ssa terveyden kannalta sekä ilmastoneutraaliin kiertotalouteen siirtymiseksi.

Tässä strategiassa keskiössä ovat alat, joilla komissio haluaa edetä nykyistä nopeammin **tiivissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa** näiden tavoitteiden hienosäätämiseksi noudattaen tiukkoja vaikutustenarviointimenettelyjä ja perustuen voimassa olevan lainsäädännön toimivuudesta jo kerätyyn runsaaseen näyttöön¹⁷. Komissio perustaa **pyöreän pöydän korkean tason kokoonpanon**, jossa on mukana pk-yritysten ja muun teollisuuden, tieteen sekä kansalaisyhteiskunnan edustajia, jotta strategian tavoitteet saavutettaisiin käymällä vuoropuhelua asianomaisten sidosryhmien kanssa. Pyöreän pöydän keskusteluissa on tarkoitus keskittyä erityisesti siihen, miten kemikaalilainsäädäntö saataisiin toimimaan tehokkaammin ja tuloksellisemmin ja miten voitaisiin edistää innovatiivisten, turvallisten ja kestävien kemikaalien kehittämistä ja käyttöä eri aloilla.

2. KOHTI MYRKYTÖNTÄ YMPÄRISTÖÄ: UUSI PITKÄN AIKAVÄLIN VISIO EU:N KEMIKAALIPOLITIIKASTA

Ensimmäisen kemikaalihallintaa Euroopassa koskeva strateginen toimintamalli¹⁸ laadittiin lähes 20 vuotta sitten. Nyt on tullut aika laatia **uusi pitkän aikavälin visio EU:n kemikaalipolitiikasta**. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti strategialla pyritään luomaan myrkytön ympäristö, jossa **kemikaaleja tuotetaan ja käytetään siten, että niiden yhteiskunnallinen vaikutus on mahdollisimman suuri ja saavutetaan vihreä ja digitaalinen siirtymä, välttäen samalla aiheuttamasta vahinkoa** maapallolle sekä nykyisille ja tuleville sukupolville. Strategialla pyritään saamaan EU:n teollisuudesta **maailmanlaajuisesti kilpailukykyinen toimija turvallisten ja kestävien kemikaalien** tuotannossa ja käytössä. Siinä ehdotetaan selkeää etenemissuunnitelmaa ja aikataulua

¹⁷ Tähän sisältyvät viimeaikaiset toimivuustarkastukset ja EU:n kemikaalilainsäädännön arvioinnit.

¹⁸ [COM\(2001\) 88](#).

teollisuuden muutokselle, jotta voidaan houkutellessa investointeja turvallisiin ja kestäviin tuotteisiin ja tuotantomenetelmiin.

Kaavio: Myrkytön hierarkia – uusi kemikaalihallinnan hierarkia

Strategiassa esitetään polku tämän vision toteuttamiseksi. Tässä yhteydessä hyödynnetään toimia, joilla tuetaan turvallisia ja kestäviä kemikaaleja koskevaa innovointia, vahvistetaan ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua, yksinkertaistetaan ja lujitetaan kemikaaleja koskevaa lainsäädäntökehystä, luodaan kattava tietopohja näyttöön perustuvan päätöksenteon tueksi sekä näytetään esimerkkiä kemikaalien hyvistä hallinnasta maailmanlaajuisesti.

2.1. Innovointi EU:ssa turvallisten ja kestävien kemikaalien tuottamiseksi

Siirtyminen **turvallisiksi ja kestäviksi suunniteltuihin** kemikaaleihin on paitsi yhteiskunnallisesti katsoen kiireellistä myös suuri taloudellinen mahdollisuus sekä keskeinen tekijä EU:n toipumisessa covid-19-kriisistä. Kun otetaan huomioon maailmanlaajuisen kemiantuotannon suuntaukset, tämä tarjoaa EU:n kemianteollisuudelle mahdollisuuden palauttaa kilpailukykyä kehittämällä turvallisia ja kestäviä kemikaaleja ja tarjoamalla kestäviä ratkaisuja eri aloille, erityisesti rakennusmateriaaleille, tekstiileille, vähähiiliselä liikkuvuudelle, akuille, tuuliturbiineille ja uusiutuville energialähteille. Euroopan unionin elpymisvälinettä koskevassa komission ehdotuksessa ja sen elpymis- ja palautumistukivälineessä tarkoituksena on, että EU:n jäsenvaltiot investoivat hankkeisiin, joilla helpotetaan EU:n teollisuuden, myös kemianteollisuuden, vihreää ja digitaalista siirtymää sekä edistetään kestävä EU:n teollisuuden kilpailukykyä. Siirtymisessä kestäviin kemikaaleihin otetaan huomioon myös sosioekonomiset seuraukset, kuten työllisyysvaikutukset tiettyihin alueisiin, aloihin sekä työntekijöihin.

2.1.1. Turvallisiksi ja kestäväksi suunniteltujen kemikaalien edistäminen

Eurooppa voi edelläkävijäyritystensä sekä tieteellisten ja teknisten valmiuksiensa ansiosta johtaa siirtymistä siihen, että **kemikaaleihin sovelletaan ”turvallinen ja kestäväksi suunniteltu” -lähestymistapaa**¹⁹. Sääntely- ja markkina-aloitteita on jo annettu paljon, mutta

¹⁹ Lähestymistapa ”turvalliseksi ja kestäväksi suunniteltu” voidaan tässä vaiheessa määritellä sellaiseksi markkinoille saattamista edeltäväksi lähestymistavaksi kemikaaleihin, jossa keskitytään tietyn toiminnon (tai palvelun) tuottamiseen välttämällä samalla sellaisia määriä ja kemiallisia ominaisuuksia, jotka voivat olla haitallisia ihmisten terveydelle tai ympäristölle, erityisesti kemikaaliryhmiä, jotka ovat todennäköisesti (eko)toksisia, hitaasti hajoavia, biokertyviä tai

kaikkein haitallisimpia aineita ei ole korvattu odotetussa tahdissa²⁰, ja edelläkävijät kohtaavat edelleen suuria taloudellisia ja teknisiä esteitä²¹. Tämä siirtymä edellyttää **vahvempaa poliittista ja taloudellista tukea** sekä neuvontaa ja apua erityisesti pk-yrityksille. Se edellyttää myös yhteisiä toimia kaikilta osapuolilta: viranomaisilta, yrityksiltä, investoijilta ja tutkijoilta.

Sääntelyvälineitä²² tarvitaan, jotta voidaan **edistää ja palkita** turvallisten ja kestävien kemikaalien tuotantoa ja käyttöä. On erityisen tärkeää kannustaa teollisuutta asettamaan etusijalle innovointi, joka tähtää huolta aiheuttavien aineiden korvaamiseen mahdollisimman pitkälti²³. Siirtyminen turvallisiksi ja kestäviksi suunniteltuihin kemikaaleihin, myös kestäviin biopohjaisiin kemikaaleihin²⁴, ja investoiminen vaihtoehtojen löytämiseen huolta aiheuttaville aineille on ratkaisevan tärkeää ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta sekä tärkeä edellytys puhtaan kiertotalouden kannalta.

TURVALLISEKSI JA KESTÄVÄKSI SUUNNITELTU

Komissio aikoo

- laatia **kemikaaleja varten EU:n kriteerit ”turvalliseksi ja kestäväksi suunniteltu”**;
- perustaa **turvalliseksi ja kestäväksi suunnitteluun liittyvän EU:n laajuisen tukiverkoston**, jolla edistetään yhteistyötä ja tietojen jakamista eri alojen ja arvoketjun osien välillä ja tarjotaan teknistä asiantuntemusta vaihtoehtoista;
- varmistaa **turvallisiksi ja kestäviksi suunniteltujen** aineiden, materiaalien ja tuotteiden **kehittämisen, kaupan pitämisen, käyttöönnoton ja yleistymisen** antamalla taloudellista tukea²⁵ erityisesti pk-yrityksille; tässä yhteydessä hyödynnetään Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaa, koheesiopolitiikkaa, Life-ohjelmaa, muita asiaankuuluvia EU:n rahoitus- ja investointivälineitä sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia;
- kartoittaa ja korjata **turvalliseksi ja kestäväksi suunnitteluun liittyvän osaamisen** kohtaanto-ongelmia ja osaamisvajetta sekä varmistaa riittävät taidot kaikilla tasoilla, myös ammatillisessa ja korkea-asteen koulutuksessa, tutkimuksessa, teollisuudessa ja sääntelyviranomaisten keskuudessa;
- vahvistaa tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa **keskeiset suorituskykyindikaattorit**, joilla mitataan teollisuuden siirtymistä kohti turvallisten ja kestävien kemikaalien tuotantoa;
- varmistaa, että **teollisuuden päästöjä koskevalla lainsäädännöllä** edistetään

kulkeutuvia. Yleinen kestävyys olisi varmistettava minimoimalla erityisesti ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen käyttöön, ekosysteemeihin ja biodiversiteettiin kohdistuva kemikaalien koko elinkaaren ympäristöjalanjälki.

²⁰ Eurostat, [Chemicals production and consumption statistics](#), 2020.

²¹ Wood and Lowell Center for Sustainable Production, raportti Euroopan komissiolle [”Chemicals innovation action agenda”](#), 2019.

²² REACH-asetuksen puitteissa REACH-asetuksen tarkastelun mukaisesti, [COM\(2018\) 0116, toimi 5](#), sekä muu lainsäädäntö, kuten EU-ympäristömerkkiasetus, ekosuunnitteludirektiivi ja teollisuuden päästöjä koskeva direktiivi.

²³ Ks. alaviite 16.

²⁴ Biotalousstrategian mukaisesti (COM(2018) 673); biopohjaisten kemikaalien koko elinkaaren aikainen ekologinen kestävyys olisi osoitettava.

²⁵ Sovellettavia valtiontukisääntöjä noudattaen.

turvallisempien kemikaalien käyttöä EU:n teollisuudessa edellyttämällä paikalla tehtäviä riskinarviointeja ja rajoittamalla erityistä huolta aiheuttavien aineiden käyttöä.

2.1.2. Turvalliset tuotteet ja myrkyttömät materiaalikierrot

Puhtaassa kiertotaloudessa on olennaisen tärkeää edistää **uusioraaka-aineiden** tuotantoa ja käyttöä sekä varmistaa, että niin primaari- kuin uusioraaka-aineet ja -tuotteet ovat aina turvallisia. Äskettäin hyväksytty kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma²⁶ on osoittanut, että tämä edellyttää eri toimien yhdistelmää tuotantoketjun alkupäässä, jotta varmistetaan, että tuotteet ovat turvallisiksi ja kestäviksi suunniteltuja, ja loppupäässä, jotta voidaan lisätä kierrätysmateriaalien ja -tuotteiden turvallisuutta ja luottamusta niihin. Hyvin toimivien uusioraaka-ainemarkkinoiden luomista sekä siirtymistä turvallisempiin materiaaleihin ja tuotteisiin hidastavat kuitenkin useat seikat, erityisesti tuotteiden **kemiallista sisältöä koskevien riittävien tietojen puute**²⁷. Kuluttajat, arvoketjun toimijat ja jätealan toimijat eivät näin ollen voi tehdä tietoon perustuvia valintoja.

Jotta voidaan siirtyä kohti myrkyttömiä materiaalikierroja ja puhdasta kierrätystä sekä varmistaa, että merkistä ”**Kierrätetty EU:ssa**” tulee maailmanlaajuinen vertailuarvo, on tarpeen varmistaa, että **tuotteissa ja kierrätetyissä materiaaleissa** on mahdollisimman vähän **huolta aiheuttavia aineita**. Samaa vaarallisten aineiden raja-arvoa olisi periaatteessa sovellettava ensiomateriaaliin ja kierrätettyyn materiaaliin. Joissakin poikkeuksellisissa olosuhteissa poikkeaminen tästä periaatteesta voi kuitenkin olla tarpeen. Tämä tapahtuisi sillä ehdolla, että kierrätetyn materiaalin käyttö rajoitetaan selkeästi määriteltyihin sovelluksiin, joilla ei ole kielteisiä vaikutuksia kuluttajien terveyteen ja ympäristöön ja joissa kierrätetyn materiaalin käyttö verrattuna ensiomateriaaliin on perusteltua tapauskohtaisen analyysin perusteella.

Sääntelytoimien rinnalla on lisättävä investointeja **innovatiivisiin teknologioihin**, joilla puututaan **jätevirroissa esiintyviin kiellettyihin aineisiin**, mikä puolestaan voisi lisätä jätteen kierrättämistä²⁸. Tämä on erityisen tärkeää tiettyjen muovien ja tekstiilien osalta. Tätä varten on kehitettävä kestäviä innovaatioita ja teknologioita. Kemiallisen kierrätyksen kaltaisilla teknologioilla voisi myös olla merkitystä, mutta vain, jos niillä varmistetaan yleisesti myönteinen ympäristö- ja ilmastotehokkuus koko elinkaaren näkökulmasta.

MYRKYTTÖMÄT MATERIAALIKIERROT

Komissio aikoo

- minimoida **huolta aiheuttavien aineiden esiintymisen tuotteissa** ottamalla käyttöön vaatimuksia, myös osana kestävästä tuotepolitiikkaa koskevaa aloitetta, asettaen etusijalle tuoteryhmät, jotka vaikuttavat haavoittuviin väestöryhmiin, ja tuoteryhmät, joissa on eniten kiertotalouteen liittyvää potentiaalia, kuten tekstiilit, pakkaukset, mukaan lukien elintarvikepakkaukset, huonekalut, elektroniikka ja tieto- ja viestintätekniikka, rakentaminen ja rakennukset;

²⁶ [COM\(2020\) 98](#).

²⁷ [COM\(2018\) 32](#).

²⁸ Ks. edellinen alaviite.

- varmistaa **kemiallista sisältöä ja turvallista käyttöä koskevien tietojen** saatavuuden ottamalla käyttöön tietovaatimukset kestävästä tuotepolitiikkaa koskevan aloitteen yhteydessä ja seuraamalla huolta aiheuttavien aineiden esiintymistä materiaalien ja tuotteiden elinkaaren aikana²⁹;
- varmistaa, että kierrätettyjä materiaaleja koskevat REACH-asetuksen mukaiset **luvat** ja rajoituksia koskevat **poikkeukset** ovat poikkeuksellisia ja perusteltuja;
- tukea **investointeja kestäviin innovaatioihin**³⁰, joilla voidaan puhdistaa jätevirtoja, lisätä turvallista kierrätystä ja vähentää jätteen, erityisesti muovin ja tekstiilien, vientiä;
- kehittää **kemiallisten riskien arviointimenetelmiä**, joissa otetaan huomioon aineiden, materiaalien ja tuotteiden koko elinkaari.

²⁹ Erityisesti Euroopan kemikaaliviraston SCIP-tietokannan pohjalta käynnissä oleva REACH-asetuksen tarkastelu (toimi 3), [COM\(2018\) 0116](#), ja tuotepassien kehittäminen.

³⁰ Ottaen huomioon asiaa koskevat valtiontukisäännöt.

2.1.3. Kemikaalien tuotannon viherryttäminen ja digitalisointi

Kemikaalien tuotanto on yksi saastuttavimmista sekä energia- ja resurssi-intensiivisimmistä aloista, ja se on tiiviissä yhteydessä muihin energiaintensiivisiin aloihin ja prosesseihin. Vaikka Euroopan kemiateollisuus on jo investoinut tuotantolaitosten parantamiseen, vihreä ja digitaalinen siirtymä edellyttää kemiateollisuudessa edelleen tuntuja investointeja³¹. **Uudet ja aiempaa puhtaammat teolliset prosessit ja teknologiat** auttaisivat sekä pienentämään kemikaalien tuotannon ympäristöjalanjälkeä että vähentämään kustannuksia, parantamaan markkinavalmiutta ja luomaan uusia markkinoita Euroopan kestäväälle kemiateollisuudelle.

Energiatehokkuus on asetettava etusijalle Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Polttoaineilla, esimerkiksi uusiutuvalla vedyllä ja kestäväällä tavalla tuotetulla biometaanilla, voi olla ratkaiseva merkitys energialähteiden kestävyyskannalta³². **Digitaalitekniikalla** – kuten esineiden internet, massadata, tekoäly, älykkäät anturit ja robotiikka – voi myös olla merkittävä rooli valmistusprosessien viherryttämisessä. Lisäksi **kemialliset innovaatiot** voivat tuoda kestäviä ratkaisuja eri aloille tuotantoprosessien yleisen ympäristöjalanjäljen pienentämiseksi.

Teknologian lisäksi **liiketoimintamalleihin liittyvät innovaatiot** voivat edistää merkittävästi kemikaaleja tuottavan ja käyttävän teollisuuden vihreää siirtymää. Mahdollisuuksia siirtyä kemikaalien perinteisestä tuotannosta ja käytöstä **kemikaaleihin palveluna**³³ olisi tutkittava ja edistettävä. Tällaisilla innovaatioilla voitaisiin optimoida asiantuntemuksen käyttö ja varmistaa resurssitehokkuus koko elinkaaren ajan sekä edistää paikkalähtöistä innovointia ja pk-yritysten osallistumista. Tätä kehitystä tuetaan EU:n kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmällä³⁴, jotta autettaisiin ohjaamaan varoja ympäristön kannalta kestävien kemikaalien valmistukseen ja käyttöön.

INNOVATIIVINEN TEOLLISUUSTUOTANTO

Komissio tukee rahoitusvälineidensä sekä tutkimus- ja innovointiohjelmien³⁵ kautta seuraavia:

- energia-, rakennus-, liikkuvuus-, terveydenhuolto-, maatalous- ja elektroniikka-alan sovelluksissa käytettävien **kehittyneiden materiaalien** tutkimus ja kehittäminen vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi;
- **vähähiilisten ja ympäristövaikutuksiltaan vähäisten kemikaalien ja materiaalien tuotantoprosessien** tutkimus, kehittäminen ja käyttöönotto;

³¹ Euroopan ympäristökeskus, [Industrial pollution in Europe](#); [State of the environment and outlook report](#), 2020.

³² Ilmastoneutraalia Eurooppaa koskevassa vetystrategiassa korostetaan tarvetta toteuttaa kysyntäpuolen tukitoimenpiteitä ja saada uusiutuva vety käyttöön tietyillä loppukäytön aloilla, kuten kemiateollisuudessa. Tällaisia kiintiöitä tai vähimmäisosuuksia voitaisiin harkita myös muiden uusiutuvien polttoaineiden, kuten biometaanin, tapauksessa. [COM\(2020\) 301](#).

³³ ”Kemikaalit palveluna” sisältää kemikaalien leasing-vuokrauksen lisäksi myös palvelujen leasing-vuokrauksen. Palveluja ovat esimerkiksi logistiikka, tiettyjen kemiallisten prosessien ja sovellusten kehittäminen sekä jätehuolto.

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. Komissio antaa delegoituja säädöksiä, joissa määritellään tekniset seurantakriteerit sille, miten ja milloin taloudellista toimintaa voidaan pitää ympäristön kannalta kestävä.

³⁵ Euroopan rakenne- ja investointirahastot, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi, InvestEU, strategisten investointien väline, React-EU-väline, Horisontti Eurooppa -puiteohjelma ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelma.

- **innovatiivisten liiketoimintamallien**, kuten tulosperusteisten liiketoimintamallien, tutkimus ja kehittäminen kemikaalien ja muiden resurssien tehokkaamman käytön varmistamiseksi sekä jätteiden ja päästöjen minimoimiseksi;
- kemikaalien tuotantoon ja käyttöön osallistuvan **työvoiman uudelleen koulutus ja täydennyskoulutus** kohti vihreää ja digitaalista siirtymää;
- **riskirahoituksen saatavuus** erityisesti pk-yrityksille ja startup-yrityksille;
- sellaisen infrastruktuurin kehittäminen ja käyttöönotto, joka mahdollistaa kemikaalien tuotannossa siirtymisen uusiutuvista/hiilineutraaleista energialähteistä tuotetun **sähkön käyttöön, siirtoon ja varastointiin**;
- valmistustarkoituksiin **saatavilla olevien teknologioiden nykyisen käyttöasteen lisääminen**; tällaisia teknologioita ovat esimerkiksi esineiden internet, massadata, tekoäly, automaatio, älykkäät anturit ja robotiikka.

2.1.4. EU:n avoimen strategisen riippumattomuuden vahvistaminen

Viime vuosikymmeninä **joidenkin kriittisten kemikaalien** tuotanto- ja toimitusketjut ovat muuttuneet yhä monimutkaisemmiksi ja globalisoituneemmiksi. Esimerkkeinä voidaan mainita raaka-aineet, välituotteet ja vaikuttavat farmaseuttiset aineet. Covid-19-pandemissa on korostunut, että yhteiskunnan kannalta välttämättömissä sovelluksissa käytettävien kemikaalien **toimittajien vähäinen määrä** voi aiheuttaa riskejä esimerkiksi lääkkeiden saatavuudelle ja EU:n valmiuksille **reagoida terveyskriiseihin**. EU:n kyky sietää toimitushäiriöitä on keskeinen tekijä, jonka avulla voidaan taata terveyssovelluksissa käytettävien kemikaalien saatavuus, mutta myös saavuttaa puhdasta materiaalien kiertoa ja saasteettomuutta koskevat yleiset **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetetut kestävyystavoitteet**, mukaan lukien ilmastoneutraaliuteen liittyvät teknologiat, kuten akut, tuuliturbiinit ja aurinkosähkö.

Aiempaa kestävämpi talous ja kestävämmät terveydenhuoltojärjestelmät edellyttävät erinomaista EU:n kemikaalien tuotantokapasiteettia, riittävän monipuolisia toimituslähteitä ja häiriöriskin parempaa hallintaa kaikilla tasoilla, strategisia reservejä ja varastoja sekä mekanismeja, joilla varmistetaan, että toimitusketjut säilyvät kriisitilanteessa toimintakykyisinä.

EU:N AVOIMEN STRATEGISEN RIIPPUMATTOMUUDEN VAHVISTAMINEN

Komissio aikoo

- määrittää lokakuussa 2020 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien ja teollisuuspolitiikkaa käsittelevän tiedonannon ilmoitetun päivityksen mukaisesti **strategiset riippuvuussuhteet** sekä ehdottaa toimenpiteitä riippuvuussuhteiden vähentämiseksi;
- määrittää **strategiset arvoketjut** erityisesti sellaisten vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta merkityksellisten teknologioiden ja sovellusten osalta, joissa kriittiset kemikaalit ovat tärkeitä rakenneosia;
- tehdä yhteistyötä sidosryhmien kanssa **kemikaaleja koskevan unionin strategisen**

ennakkoinnin lisäämiseksi;

- edistää **alueiden välistä yhteistyötä kestävien kemikaalien arvoketjuissa** älykkään erikoistumisen³⁶ avulla, jotta voidaan nopeuttaa yhteisten investointihankkeiden kehittämistä;
- edistää EU:n rahoitus- ja investointimekanismien³⁷ avulla EU:n **toimitusresilienssiä** ja kemikaalien **kestävyyttä**, kun kyseessä ovat yhteiskunnan kannalta **välttämättömissä sovelluksissa** käytettävät kemikaalit.

2.2. EU:n oikeudellisen kehyksen lujittaminen kiireellisten ympäristö- ja terveysongelmien ratkaisemiseksi

Vaikka EU:n lähestymistapa kemikaalihallintaan on vähentänyt tehokkaasti ihmisten ja ympäristön altistumista tietyille ongelmallisille aineille, nykyiset ja orastavat terveys- ja ympäristökysymykset edellyttävät **lainsäädäntökehyksen lujittamista**, jotta tieteellisiin havaintoihin voidaan reagoida nopeasti ja tehdä kemikaalihallinnasta johdonmukaisempaa, yksinkertaisempaa ja kaikkien toimijoiden kannalta ennakoitavampaa. Erityisesti **REACH- ja CLP-asetuksia** tulisi vahvistaa **kemikaalien sääntelyn kulmakivinä** EU:ssa, ja niitä olisi täydennettävä soveltamalla **kemikaalien arviointiin ja hallintaan johdonmukaisia lähestymistapoja** voimassa olevassa alakohtaisessa, erityisesti kulutustavaroita koskevassa lainsäädännössä.

2.2.1. Kuluttajien, haavoittuvien ryhmien ja työntekijöiden suojeleminen kaikkein haitallisimmilta kemikaaleilta

Kuluttajat altistuvat laajalti tuotteissa oleville kemikaaleille, joita on niin leluissa ja lastenhoitotarvikkeissa kuin elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuviin materiaaleissa, kosmetiikassa, huonekaluissa ja tekstiileissä. Lisäksi miljoonat työntekijät eri puolilla EU:ta joutuvat päivittäin kosketuksiin heille mahdollisesti haitallisten kemikaalien tekijöiden kanssa³⁸. Haavoittuvat väestöryhmät, kuten lapset, raskaana olevat naiset ja vanhukset, ovat erityisen herkkiä kemikaaleille, joilla on tiettyjä vaarallisia ominaisuuksia³⁹.

Yksi EU:n kemikaalilainsäädännön suurimmista terveyshyödyistä viime vuosikymmeninä on ollut se, että kansalaisten altistuminen karsinogeenisille aineille on vähentynyt. Tämä on ollut mahdollista erityisesti sen ansiosta, että **kaikessa lainsäädännössä on sovellettu ennaltaehkäisevää lähestymistapaa, ns. yleistä lähestymistapaa riskinhallintaan**⁴⁰. Tämä tarkoittaa sitä, että syöpää aiheuttavat aineet on yleisesti kielletty useimmissa kulutustavaroissa sekä käyttötarkoituksissa, joissa haavoittuvat ryhmät altistuvat. Samalla

³⁶ EU:n koheesiopolitiikan yhteydessä [älykäs erikoistuminen](#) on paikkalähtöinen lähestymistapa.

³⁷ Esimerkiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastot, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi, Euroopan strategisten investointien rahastot, ReactEU-väline ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelma edellyttävät, että noudatetaan mahdollisesti sovellettavia valtiontukisääntöjä.

³⁸ Työterveys- ja työturvallisuusdirektiivit ovat erityisen merkityksellisiä sellaisten kemikaalien osalta, joissa työperäisen altistuksen katsotaan olevan hallitseva riski.

³⁹ [SWD\(2019\) 199](#).

⁴⁰ Kemikaaleja koskevassa EU:n lainsäädäntökehyksessä ”yleinen lähestymistapa riskinhallintaan” käynnistää automaattisesti ennalta määritetyt riskinhallintatoimenpiteet (esim. pakkausvaatimukset, rajoitukset ja kiellot), jotka perustuvat kemikaalin vaarallisiin ominaisuuksiin ja altistumista koskeviin yleisiin näkökohtiin (esim. laaja käyttö, käyttö lapsille tarkoitetuissa tuotteissa ja vaikeasti hallittavat altistumiset). Sitä sovelletaan useissa säädöksissä tiettyjen näkökohtien perusteella (esim. vaaraa määrittävät ominaisuudet, tiettyjen väestöryhmien haavoittuvuus, hallitsematon tai laaja altistuminen). [SWD\(2019\) 199](#).

kuitenkin sallitaan rajoitetut poikkeukset lainsäädännössä selkeästi määritellyin edellytyksin. Tällainen ennaltaehkäisevä lähestymistapa on muita lähestymistapoja **yksinkertaisempi** ja yleisesti ottaen **nopeampi**. Se myös tarjoaa **selkeitä signaaleja kaikille toimijoille** – valvontaviranomaisille, teollisuudelle ja jatkokäyttäjille – siitä, minkä tyyppisissä kemiallisissa aineissa teollisuuden olisi asetettava **innovaatio** etusijalle⁴¹.

Suurinta osaa kemikaaleista säännellään EU:ssa nykyisin kuitenkin tapaus- ja käyttötarkoituksikohtaisesti⁴². Runsaat todisteet ja kansalaisten huolenaiheet tekevät perustelluksi sen, että kaikkein haitallisimpien kemikaalien kohdalla **riskinhallintaan sovellettavasta yleisestä lähestymistavasta tulee oletusvaihtoehto, erityisesti kun on kyse kemikaalien käytöstä kulutustavaroissa**. Tämä toteutetaan asteittain. Ensinnäkin komissio laajentaa riskinhallintaan sovellettavaa yleistä lähestymistapaa sen varmistamiseksi, että kulutustavarat eivät sisällä kemikaaleja, jotka aiheuttavat syöpää, geenimutaatioita, vaikuttavat lisääntymiselimiin tai umpieritysjärjestelmään tai ovat hitaasti hajoavia ja biokertyviä. Toiseksi komissio käynnistää viipymättä kattavan vaikutustenarvioinnin määritelläkseen yksityiskohtaiset säännöt ja aikataulun mainitun yleisen lähestymistavan laajentamiseksi kulutustavaroiden osalta muihinkin kemikaaleihin, mukaan lukien kemikaalit, jotka vaikuttavat immuunijärjestelmään, neurologiseen järjestelmään tai hengityselimiin, ja kemikaalit, jotka ovat elinkohtaisesti myrkyllisiä.

Yleisen lähestymistavan laajentamisella varmistetaan, että kuluttajia, haavoittuvia ryhmiä ja luonnonympäristöä suojellaan aiempaa johdonmukaisemmin, ja samalla sallitaan näiden kaikkein haitallisimpien kemikaalien käyttö silloin, kun se osoittautuu **yhteiskunnan kannalta välttämättömäksi**. Näiden kemikaalien välttämättömien käyttötarkoitusten kriteerit on määriteltävä asianmukaisesti, jotta varmistetaan yhdenmukainen soveltaminen EU:n lainsäädännössä. Tällöin otetaan erityisesti huomioon vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämät tarpeet.

SUOJAAMINEN KAIKKEIN HAITALLISIMMILTA KEMIKAALEILTA

Komissio aikoo

- laajentaa riskinhallintaan sovellettavaa yleistä lähestymistapaa sen varmistamiseksi, että **kulutustavarat** – muun muassa elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat materiaalit, lelut, lastenhoitotarvikkeet, kosmetiikka, pesuaineet, huonekalut ja tekstiilit – eivät sisällä kemikaaleja, jotka aiheuttavat **syöpää tai geenimutaatioita, vaikuttavat lisääntymiselimiin tai umpieritysjärjestelmään taikka ovat hitaasti hajoavia ja biokertyviä**. Komissio aikoo lisäksi viipymättä käynnistää kattavan vaikutustenarvioinnin määritelläkseen yksityiskohtaiset säännöt ja aikataulun saman yleisen lähestymistavan laajentamiseksi kulutustavaroiden osalta muihinkin haitallisiin kemikaaleihin, mukaan lukien kemikaalit, jotka vaikuttavat **immuunijärjestelmään, neurologiseen järjestelmään tai hengityselimiin, ja kemikaalit, jotka ovat elinkohtaisesti myrkyllisiä**;
- ennen kun riskinhallintaa koskevaa yleistä lähestymistapaa ryhdytään soveltamaan,

⁴¹ [SWD\(2019\) 199](#).

⁴² ”Erityisissä riskinarvioinneissa” otetaan huomioon vaara, aineiden käyttö ja asiaan liittyvät ihmisten ja ympäristön erityiset altistumisriskienäriot, ja riskinarviointien tulosten perusteella käynnistetään riskinhallintatoimenpiteitä. [SWD\(2019\) 199](#).

asettaa etusijalle kaikki edellä luetellut aineet rajoitusten asettamiseksi kaikkien käyttötarkoitusten osalta ja turvautumalla ryhmittelyyn sen sijaan, että tällaisia aineita säänneltäisiin yksitellen;

- varmistaa, että lapset ovat turvassa⁴³ **lastenhoitotarvikkeiden** ja muiden lasten käyttämien tarvikkeiden (muiden kuin lelujen) vaarallisilta kemikaaleilta, jotta suojele olisi samalla tasolla kuin lelujen osalta; tämä toteutetaan yleisen tuoteturvallisuudirektiivin pakollisilla oikeudellisilla vaatimuksilla ja REACH-asetukseen sisällytettävillä rajoituksilla;
- määrittää **välttämättömien käyttötarkoitusten kriteerit**⁴⁴ sen varmistamiseksi, että haitallisimmat kemikaalit sallitaan vain, jos niiden käyttö on tarpeen terveyden tai turvallisuuden kannalta taikka ratkaisevan tärkeää yhteiskunnan toiminnan kannalta ja jos ympäristön ja terveyden kannalta hyväksyttäviä vaihtoehtoja ei ole. Nämä kriteerit ohjaavat välttämättömien käyttötarkoitusten soveltamista kaikessa asiaankuuluvassa EU:n lainsäädännössä niin yleisten kuin erityisten riskinarviointien osalta;
- ulottaa kuluttajien suojan taso koskemaan myös **ammattikäyttäjää** REACH-asetuksen nojalla;
- vahvistaa **työntekijöiden suojelua** määrittelemällä työterveyden ja -turvallisuuden tulevaa strategiakehystä koskevan menettelyn yhteydessä uusia painopisteitä, jotta puututtaisiin työntekijöiden altistumiseen vaarallisille aineille, muun muassa tunnistamalla kaikkein haitallisimmat aineet. Tällaisille aineille komissio ehdottaa työperäisten raja-arvojen asettamista, ja tässä yhteydessä noudatetaan työterveyttä ja -turvallisuutta koskevaa kuulemismenettelyä. Lisäksi on vahvistettava työntekijöiden suojelua erityisesti alentamalla lyijyn ja asbestin nykyisiä työperäisten altistumisen raja-arvoja ja asettamalla sitova raja-arvo di-isosyanaateille.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä ihmisten ja ympäristön altistumiseen **hormonitoimintaa häiritseville kemikaaleille**. Nämä aineet yhdistetään yhä useammin sairauksiin, jotka vaikuttavat hormonijärjestelmän kautta⁴⁵. Niitä käytetään yhä enemmän, mikä aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle ja luonnonvaraisille eläimille sekä aiheuttaa taloudellisia kustannuksia yhteiskunnalle. Koska hormonit säätelevät aivojen kehitystä ja kasvua, altistuminen hormonaalisille haitta-aineille sikiön kehittymisen aikana ja murrosiässä voi johtaa peruuttamattomiin vaikutuksiin, joista osa havaitaan vasta useita vuosia myöhemmin⁴⁶. Vaikka hormonaalisia haitta-aineita nimetään tietyissä säädöksissä⁴⁷, EU:n sääntelyjärjestelmä on yleisesti ottaen hajanainen ja rajallinen. Sitä onkin lujitettava ja yksinkertaistettava sen varmistamiseksi, että hormonaaliset haitta-aineet havaitaan ajoissa ja että ihmisten ja ympäristön altistuminen minimoidaan. Tämä edellyttää ennalta ehkäisevän

⁴³ Lasten oikeutta terveyteen käsitellään myös tulevassa lapsen oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa.

⁴⁴ Ottaen huomioon välttämättömien käyttötarkoitusten määrittelyn [otsonikerrosta heikentävistä aineista laaditussa Montrealin pöytäkirjassa. Määritelmä otettiin käyttöön](#), jotta voitaisiin arvioida, onko tiettyjen kemikaalien käyttö todella tarpeen. Samalla on kuitenkin todettava, että kemikaaleja koskevan EU:n sääntelykehyksen piiriin kuuluu paljon enemmän kemikaaleja kuin Montrealin pöytäkirjan piiriin, sillä Montrealin pöytäkirja kattaa vain tietyt kemikaalit.

⁴⁵ Hormonaaliset haitta-aineet vaikuttavat erityisesti kilpirauhasen toimintaan, immuunijärjestelmään, lisääntymiselimiin ja ihmisen yleiseen aineenvaihduntaan. SWD(2020) 249.

⁴⁶ C. Ganzleben, A. Kazmierczak, [Leaving no one behind – understanding environmental inequality in Europe](#), 2020.

⁴⁷ REACH-asetus, asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä asetus (EU) N:o 528/2012 biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä.

yleisen lähestymistavan omaksumista riskinhallintaan kaikessa lainsäädännössä⁴⁸, jotta voidaan erityisesti välttää hormonaalisten haitta-aineiden käyttö kulutustavaroissa.

HORMONAALISET HAITTA-AINEET

Komissio aikoo

- ehdottaa, että otetaan käyttöön **oikeudellisesti sitova** hormonaalisiin haitta-aineisiin liittyvää **vaaran tunnistamista** koskeva järjestelmä, joka perustuu WHO:n määritelmään ja torjunta-aineita ja biosidejä varten jo kehitettyihin kriteereihin, ja että vaaran tunnistamista sovelletaan kaikessa lainsäädännössä;
- varmistaa, että **hormonaaliset haitta-aineet kielletään kulutustavaroissa** heti, kun ne on tunnistettu, ja niiden käyttö sallitaan vain silloin, kun sen on osoitettu olevan yhteiskunnan kannalta välttämätöntä;
- vahvistaa **työntekijöiden suojelua** sisällyttämällä hormonaaliset haitta-aineet erityistä huolta aiheuttavien aineiden luokkaan REACH-asetuksen puitteissa;
- varmistaa, että **viranomaisten saatavilla on** riittävästi asianmukaista **tietoa** hormonaalisten haitta-aineiden tunnistamiseksi, tarkistamalla ja tiukentamalla tietovaatimuksia lainsäädännön eri aloilla;
- nopeuttaa sellaisten **menetelmien** kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla **tuotetaan tietoa** hormonaalisista haitta-aineista aineiden seulonnan ja testauksen avulla.

2.2.2. Ihmisten ja ympäristön suojeleminen kemikaalien yhteisvaikutuksilta

Ihmiset ja muut elävät organismit altistuvat päivittäin **monille eri lähteistä peräisin oleville kemikaaleille**. Viime vuosina on edistytty huomattavasti ja pystytty kuroma umpeen joitakin näiden kemikaalien yhteisvaikutusta koskeneita tietouukkoja. Kemikaalien turvallisuutta arvioidaan EU:ssa kuitenkin yleensä yksittäisten aineiden osalta. Joissakin tapauksissa arvioidaan seoksia, joita on tarkoituksellisesti lisätty tiettyjä käyttötarkoituksia varten. Ajan mittaan tapahtuvaa yhteisaltistumista useille kemikaaleille ei kuitenkaan oteta huomioon⁴⁹. Ihmisiin kohdistuvat kemikaalien yhteisvaikutukset saattavat voimistua suljetuissa ympäristöissä. Joskus lainsäädännössä edellytetään⁵⁰, että eri lähteistä peräisin oleva kumulatiivinen altistuminen samalle kemikaalille arvioidaan. Yleisellä tasolla ei ole nimenomaisia vaatimuksia **tahattomien seosten** aiheuttamien vaikutusten ottamisesta huomioon. Tällaisia vaatimuksia on kuitenkin asetettu työntekijöiden suojelemiseksi⁵¹. Torjunta-aineista ja biosideistä annetussa lainsäädännössä edellytetään, että kumulatiiviset ja synergisvaikutukset otetaan huomioon⁵². Torjunta-aineiden osalta on edistytty kohdennettujen menetelmien kehittämisessä, ja työtä vauhditetaan, jotta nykyiset säännökset voidaan panna täysimittaisesti täytäntöön⁵³.

⁴⁸ SWD(2020) 249.

⁴⁹ SWD(2020) 248.

⁵⁰ Esimerkiksi elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvista materiaaleista annettu lainsäädäntö ja ympäristölainsäädäntö, SWD(2020) 248.

⁵¹ Työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä annetussa neuvoston direktiivissä 98/24/EY (EYVL L 131, 5.5.1998) säädetään, että kemiallisten tekijöiden yhteisvaikutuksesta aiheutuva riski on arvioitava ja hallittava.

⁵² SWD(2020) 248.

⁵³ Tämä tapahtuu ensin torjunta-ainejäämien enimmäismääristä annetun asetuksen (EY) N:o 396/2005 nojalla ja toisessa vaiheessa kasvinsojeluaineista annetun asetuksen nojalla.

Jotta kemiallisten seosten yhteisvaikutuksiin voitaisiin puuttua asianmukaisesti, tarvitaan johdonmukaisia oikeudellisia vaatimuksia sen varmistamiseksi, että samanaikaisesta altistumisesta useille kemikaaleille aiheutuvat riskit otetaan tehokkaasti ja järjestelmällisesti huomioon kaikilla kemikaaleihin liittyvillä politiikan aloilla. Koska nykyään ei ole realistista eikä taloudellisesti mahdollista erikseen arvioida ja säännellä lähes rajatonta määrää mahdollisia kemikaalien yhdistelmiä, on syntymässä tieteellinen yksimielisyys siitä, että kemiallisten **seosten vaikutus on otettava huomioon ja sisällytettävä yleisemmin kemiallisten riskien arviointeihin**⁵⁴. Samalla voitaisiin kehittää ja tutkia kohdennettuja menetelmiä tietyillä politiikan aloilla.

KEMIALLISET SEOKSET

Komissio aikoo

- arvioida, miten REACH-asetukseen voitaisiin parhaiten sisällyttää **seoksen arviointikierroin tai -kertoimia** aineiden kemikaaliturvallisuusarviointia varten;
- ottaa käyttöön tai lujittaa säännöksiä, joilla otetaan huomioon **yhteisvaikutukset muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä**, kuten vettä, elintarvikelisiä aineita, leluja, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja, pesuaineita ja kosmetiikkaa koskevassa lainsäädännössä;
- parantaa **tupakan** ja vastaavien tuotteiden **tuotannossa käytettyjen seosten** arviointia; tässä on tarkoitus käyttää mahdollisuuksien mukaan apuna nykyisiä EU:n virastoja⁵⁵.

⁵⁴ SWD(2020) 248.

⁵⁵ Tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistä ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu direktiivi 2014/40/EU (EUVL L 127, 29.4.2014).

2.2.3. Kohti ympäristön kemiallista saasteettomuutta

Vaarallisilla kemikaaleilla ja niiden monimutkaisella vuorovaikutuksella muiden ympäristön stressitekijöiden kanssa voi olla **pitkäaikaisia ja laajoja vaikutuksia** maa- ja meriympäristöön. Tällaiset kemikaalit voivat osaltaan vähentää ekosysteemin sietokykyä, mikä johtaa eläinpopulaatioiden nopeaan vähenemiseen ja viime kädessä sukupuuttoon kuolemiseen⁵⁶, sekä vaikuttaa ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin erityisesti siksi, että elintarvikeketjussa saattaa olla vierasaineita. Arvioiden mukaan EU:ssa on 2,8 miljoonaa mahdollisesti pilaantunutta aluetta. Pilaantumisen suurimpana syynä on jätteiden hävittäminen ja käsittely. Tällaiset alueet aiheuttavat merkittävän ympäristövaaran maa- ja vesiekosysteemeille ja vaikuttavat maaperän tuottavuuteen⁵⁷. Nykyisessä sääntely- ja toimintakehyksessä tätä ei riittävästi oteta tämä huomioon, ja kehystä onkin lujitettava.

LUONNONYMPÄRISTÖN KEMIALLINEN SAASTUMINEN

Komissio aikoo

- ehdottaa CLP-asetukseen uusia vaaraluokkia ja -kriteereitä, joissa otetaan täysin huomioon **ympäristömyrkyllisyys, pysyvyys, kulkeutuminen ja biokertyvyys**;
- sisällyttää **hormonaaliset haitta-aineet, hitaasti hajoavat, kulkeutuvat ja myrkylliset aineet** sekä **erittäin hitaasti hajoavat ja erittäin kulkeutuvat aineet** erityistä huolta aiheuttavien aineiden luokkiin;
- varmistaa, että viranomaisten käyttöön annettavat aineita koskevat tiedot mahdollistavat kattavan **ympäristöriskien arvioinnin**, tiukentamalla vaatimuksia lainsäädännön eri aloilla;
- käsitellä **lääkkeiden** tuotannon ja käytön ympäristö**vaikutuksia** tulevassa Euroopan lääkestrategiassa⁵⁸;
- tukea **dekontaminaatoratkaisujen** tutkimusta ja kehittämistä maa- ja vesiympäristöjä varten;
- vahvistaa elintarvikkeissa olevien **kemiallisten vierasaineiden** sääntelyä, jotta ihmisten terveyden suojelu olisi korkealla tasolla.

Per- ja polyfluoroalkyyliin (PFAS) on kiinnitettävä erityistä huomiota, kun otetaan huomioon maaperän ja veden – myös juomaveden⁵⁹ – lukuisat kontaminaatiotapaukset EU:ssa ja maailmanlaajuisesti⁶⁰, ihmisten sairastuminen useisiin erilaisiin sairauksiin ja asiaan liittyvät yhteiskunnalliset ja taloudelliset kustannukset⁶¹. Tämän vuoksi komissio ehdottaa kattavaa toimenpidekokonaisuutta, jolla **puututaan PFAS-yhdisteiden käyttöön ja niiden aiheuttamaan kontaminaatioon**. Tavoitteena on erityisesti varmistaa, että PFAS-yhdisteiden käytöstä luovutaan vaiheittain EU:ssa, ellei käytön osoiteta olevan yhteiskunnan kannalta välttämätöntä.

⁵⁶ [COM\(2019\) 264](#).

⁵⁷ Euroopan komissio, [Status of local soil contamination in Europe](#), 2018.

⁵⁸ Ja jatkotoimena tiedonannolle Euroopan unionin strateginen lähestymistapa ympäristössä oleviin lääkeaineisiin ([COM\(2019\) 128 final](#)).

⁵⁹ WHO, [Keeping our water clean: the case of water contamination in the Veneto Region](#), Italia, 2017.

⁶⁰ Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittama tutkimus [The Costs of Inaction. A socioeconomic analysis of environmental and health impacts linked to exposure to PFAS](#), 2019.

⁶¹ PFAS-yhdisteille altistumisesta Euroopassa aiheutuvien kustannusten on arvioitu olevan 52–84 miljardia euroa vuodessa, ks. edellinen alaviite.

PFAS-yhdisteet⁶²

Komissio aikoo

- kieltää ryhmänä **kaikki PFAS-yhdisteet palonsammutusvaahdoissa ja muissa käyttötarkoituksissa** ja sallia niiden käytön vain silloin, kun ne ovat yhteiskunnan kannalta välttämättömiä;
- käsitellä PFAS-yhdisteitä soveltaen **aineryhmiin perustuvaa lähestymistapaa** vettä, kestäviä tuotteita, elintarvikkeita, teollisuuden päästöjä ja jätteitä koskevan asiaankuuluvan lainsäädännön mukaisesti;
- käsitellä PFAS-yhdisteisiin liittyviä **huolenaiheita maailmanlaajuisesti** asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla⁶³ ja kahdenvälisessä poliittisessa vuoropuhelussa kolmansien maiden kanssa;
- ottaa käyttöön EU:n laajuisen lähestymistavan ja antaa tutkimus- ja innovointiohjelmien puitteissa taloudellista tukea sellaisten **innovatiivisten menetelmien** määrittämiseksi ja kehittämiseksi, **joilla voidaan korjata PFAS-yhdisteiden** aiheuttamaa ympäristön ja tuotteiden **kontaminaatiota**;
- tarjota **PFAS-yhdisteiden korvaamiseen** tähtääviin turvallisiin **innovaatioihin** tutkimus- ja innovointirahoitusta Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta.

2.3. Oikeudellisen kehyksen yksinkertaistaminen ja lujittaminen

Kemikaalien vaarojen ja riskien arviointia ja hallintaa koskeva EU:n sääntelykehys on **kattava ja monimutkainen**. Kaiken kaikkiaan EU:n kemikaalilainsäädäntö tuottaa toivottuja tuloksia ja on tarkoituksenmukainen. Useat merkittävät puutteet kuitenkin estävät EU:n kemikaalilainsäädännön täyden potentiaalin hyödyntämisen⁶⁴. Jos puitteita ei käsitellä nopeasti, sääntelykehykselle aiheutuu vaikeuksia selviytyä oikea-aikaisesti ja tehokkaasti kemikaalien nykyisestä ja tulevasta tuotannosta ja käytöstä. Strategian keskeisenä tavoitteena on **yksinkertaistaa sääntelykehystä, lujittaa** kemikaaleja koskevia EU:n sääntöjä ja **panna ne täysimittaisesti täytäntöön**.

2.3.1. Yksi aine, yksi arviointi

Arviointimenettelyjen monimutkaisuus on erityinen haaste viranomaisille ja sidosryhmille. Se voi johtaa epä johdonmukaisuuksiin, menettelyjen hitauteen, resurssien tehottomaan käyttöön ja tarpeettomiin rasitteisiin.

Komissio pyrkii **yksinkertaistamaan** kyseisiä arviointimenettelyjä ja **tekemään niistä avoimempia**, jotta kaikkien sidosryhmien taakka kevenisi ja päätöksenteko nopeutuisi sekä muuttuisi yhdenmukaisemmaksi ja ennakoitavammaksi. Tällä prosessilla tuetaan myös asteittaista siirtymistä kemikaalien ainekohtaisesta arvioinnista ja sääntelystä ryhmäkohtaiseen sääntelyyn.

⁶² Lisätietoja asiakirjassa SWD(2020) 247.

⁶³ Tukholman, Rotterdamin ja Baselin yleissopimukset sekä OECD.

⁶⁴ [COM\(2019\) 264](#).

Eri toimijat käynnistävät kemikaaliturvallisuusarviointeja eri säädösten nojalla eri aikoina. Arviointeja tekevät EU:n virastot⁶⁵, tiedekomiteat⁶⁶, asiantuntijaryhmät tai komission yksiköt. Sidosryhmillä ja suurella yleisöllä on vaikeuksia seurata sääntelymenettelyjä ja tuloksena olevia päätöksiä. ”Yksi aine, yksi arviointi” varmistaa, että turvallisuusarvioinnit **käynnistetään ja asetetaan tarkeysjärjestykseen** koordinoitusti, avoimesti ja mahdollisuuksien mukaan synkronoidusti ottaen huomioon kunkin alan erityispiirteet. Kun arviointia ehdotetaan tietyn säädöksen nojalla, muiden säädösten mukainen suunnittelu on otettava kaikilta osin huomioon koordinoitun toiminnan varmistamiseksi. Tämä voitaisiin tehdä tehokkaimmin hyödyntämällä ”julkisten toimien koordinoituvälineestä” saatuja hyviä tuloksia. Kyseinen väline on REACH-asetuksen ja CLP-asetuksen mukainen nykyinen mekanismi⁶⁷. Pällekkäisen työn välttämiseksi on tärkeää päästä varhaisessa vaiheessa yhteisymmärrykseen ongelman määrittelystä ja arvioida mieluusti aineita ryhminä, joilla on rakenteellisia tai toiminnallisia yhtäläisyyksiä. Käytettävissä olevien resurssien ja asiantuntemuksen käyttö on optimoitava **jakamalla vastuut** selkeästi ja tekemällä hyvää yhteistyötä kaikkien toimijoiden kesken.

KOORDINOIDAAN JA YKSINKERTAISTETAAN EU:N KEMIKAALILAINSÄÄDÄNTÖÄ

Komissio aikoo

- käyttää keskitettyä julkisten toimien koordinoituvälinettä, jotta saadaan ajantasainen yleiskuva kaikista viranomaisten suunnittelemissa ja käynnissä olevista

⁶⁵ Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA), Euroopan kemikaalivirasto (ECHA), Euroopan lääkevirasto (EMA) ja Euroopan ympäristökeskus (EEA).

⁶⁶ Terveys- ja ympäristöriskejä sekä kehittymässä olevia riskejä käsittelevä tiedekomitea ([SCHEER](#)) ja kuluttajien turvallisuutta käsittelevä tiedekomitea ([SCCS](#)).

⁶⁷ Euroopan kemikaalivirasto, [julkisten toimien koordinoituväline \(Public Activities Coordination Tool\)](#).

kemikaaleja koskevista aloitteista lainsäädännön eri aloilla;

- perustaa **jäsenvaltioiden, komission yksiköiden ja EU:n virastojen**⁶⁸ edustajista koostuvan **asiantuntijatyöryhmän** keskustelemaan kemikaalien vaarojen ja riskien arviointia koskevista aloitteista kemikaalilainsäädännön eri aloilla ottaen huomioon myös kunkin alan erityispiirteet;
- perustaa komissioon **koordinointimekanismin**, jonka avulla voidaan sopia kemikaalilainsäädännön eri alojen toimista, jotka koskevat vaarojen tunnistamista/luokittelua ja riskinarviointia, mahdollisuuksien mukaan synkronoida näitä toimia sekä valvoa prosessia, jossa tavoitteena on ”yksi aine, yksi arviointi”;
- järjeistää asiantuntemuksen ja resurssien käyttöä ehdottamalla, että asiaankuuluvien säädösten nojalla tehty kemikaaleja koskeva **tekninen ja tieteellinen työ**, mukaan lukien SCHEER:n ja SCCS:n⁶⁹ työ, **siirretään** EU:n virastoille;
- antaa ehdotuksen **Euroopan kemikaaliviraston hallinnon** vahvistamisesta ja kemikaaliviraston rahoitusmallin kestävyyslisämisestä;
- uudistaa **REACH-asetuksen lupa- ja rajoitusmenettelyjä** mainitun asetuksen käytännön täytäntöönpanosta saatujen keskeisten tulosten perusteella⁷⁰.

Jotta sääntelyn tulokset olisivat johdonmukaisia, EU:n kemikaalilainsäädännössä on käytettävä **yhtenäistä terminologiaa** erityisesti kemikaalien (esim. nanomateriaalien) määrittelyssä. Toimintapolitiikan arvioinnit osoittavat lisäksi, että asianomaiset osapuolet eivät aina ole tietoisia siitä, mitä tietoja on saatavilla, ja että uudelleenkäyttöoikeuksiin liittyy joskus liikaa rajoituksia. Lisäksi niissä tuodaan esiin useita puutteita kemiallisten tietojen yhteentoimivuudessa ja saatavuudessa⁷¹. Lisäksi lakisäätöissä turvallisuusarvioinneissa käytetään **erilaisia menetelmiä**, mikä voi johtaa epä johdonmukaisiin tuloksiin, kun taas **akateemisia tutkimuksia** ei hyödynnetä riittävästi. Arviointien käynnistämiseen ja toteuttamiseen sekä tietojen käyttöön sovelletaan lisäksi erilaisia **avoimuussääntöjä**.

”Yksi aine, yksi arviointi” -lähestymistavan tarkoituksena on varmistaa, että menetelmistä tulee yhdenmukaisempia ja mahdollisimman pitkälle yhdenmukaistettuja. Lähestymistavalla pyritään varmistamaan, etteivät tekniset tai hallinnolliset esteet haittaa tietojen saatavuutta, noudattaen periaatteita, joiden mukaan tietojen olisi oltava **oletusarvoisesti helposti löydettävissä, yhteentoimivia, turvallisia, jaettuja ja uudelleenkäytettäviä**⁷². Tiedot asetetaan saataville asianmukaisissa muodoissa ja välineissä (IUCLID⁷³ ja IPCHEM⁷⁴) yhteentoimivuuden varmistamiseksi. ”Yksi aine, yksi arviointi” lisää myös luottamusta kemikaaleja koskevan EU:n päätöksentekoprosessin tieteelliseen perustaan. Lähestymistapa pohjautuu niihin merkittäviin toimiin, joita on jo toteutettu EU:n elintarviketurvallisuuden avoimuuden osalta⁷⁵.

⁶⁸ EFSA, ECHA, EMA ja EEA.

⁶⁹ Terveys- ja ympäristöriskejä sekä kehittymässä olevia riskejä käsittelevä tiedekomitea sekä kuluttajien turvallisuutta käsittelevä tiedekomitea.

⁷⁰ REACH-asetuksen tarkastelu, [COM\(2018\) 0116](#).

⁷¹ [COM\(2019\) 264](#).

⁷² [EU:n datastrategian](#) mukaisesti.

⁷³ ECHA, [IUCLID](#).

⁷⁴ Euroopan komissio, [IPCHEM](#).

⁷⁵ Tämä koskee erityisesti pakollista ilmoittamista teetetyistä tutkimuksista sekä kaikkien tieteellisten tietojen saatavuutta, kuten on määriteltä elintarvikeketjua koskevan EU:n riskinarvioinnin avoimuuden osalta. Ks. asetus (EU) 2019/1381 elintarvikeketjuun sovellettavan EU:n riskinarvioinnin avoimuudesta ja kestävydestä (EUVL L 231, 6.9.2019).

MENETELMÄT JA TIEDOT

Komissio aikoo

- varmistaa, että CLP-asetus on **keskeinen tekijä vaaraluokituksessa** ja antaa komissiolle mahdollisuuden käynnistää yhdenmukaistettuja luokituksia⁷⁶;
- tarkistaa **nanomateriaalin määritelmää**⁷⁷ ja varmistaa sen johdonmukaisen soveltamisen kaikessa lainsäädännössä oikeudellisesti sitovien mekanismien avulla;
- kehittää kemikaaleja koskevan **yhteisen avoimen tietotalustan**⁷⁸, jolla edistetään kaikista lähteistä peräisin olevia kemikaaleja koskevien tietojen jakamista, saatavuutta ja uudelleenkäyttöä;
- edistää **ihmisten ja ympäristön terveyteen perustuvien raja-arvojen**⁷⁹ uudelleenkäyttöä ja yhdenmukaistamista EU:n riskinarvioinnista ja -hallinnasta vastaavien tahojen keskuudessa keskitetyn ja kuratoidun EU:n rekisterin avulla;
- ottaa käyttöön välineitä ja käytäntöjä sen varmistamiseksi, että asiaankuuluvat **akateemiset tiedot** ovat helposti ja vaivattomasti saatavilla turvallisuusarviointeihin ja että ne soveltuvat sääntelytarkoituksiin;
- antaa EU:n ja jäsenvaltioiden viranomaisille mahdollisuuden teettää aineiden testaus ja seuranta osana sääntelykehystä, kun lisätietoja pidetään tarpeellisina⁸⁰;
- poistaa **lainsäädännölliset esteet tietojen uudelleenkäytöltä ja virtaviivaistaa kemiallisten tietojen kulkua** EU:n ja kansallisten viranomaisten välillä;
- ulottaa **avoimen tiedon** periaatteen ja asiaankuuluvat **avoimuusperiaatteet** EU:n elintarviketurvallisuusosalta muihin kemikaalilainsäädännön säädöksiin.

2.3.2. Nollatoleranssi vaatimustenvastaisuuteen

Kaikkien EU:ssa tuotettujen tai Euroopan markkinoille saatettujen kemikaalien, materiaalien ja tuotteiden on oltava täysin EU:n tieto-, turvallisuus- ja ympäristövaatimusten mukaisia. Tästä huolimatta nykyään lähes 30 prosenttiin **markkinoilla olevista vaarallisista tuotteista** liittyy kemikaaleista johtuvia riskejä, lähes 90 prosenttia näistä tuotteista on peräisin EU:n ulkopuolelta⁸¹, ja **tuontituotteet** ja **verkkomyynti** muodostavat erityisen haasteen. Yhtälailla vain kolmannes teollisuuden REACH-asetuksen mukaisesti rekisteröimien kemiallisten aineiden rekisteröintiasiakirjoista on täysin tietovaatimusten mukaisia⁸².

⁷⁶ Erityisesti lisäämällä hormonaaliset haitta-aineet sekä PBT- ja vPvB-aineet asetukseen, arvioimalla, onko tarpeen laatia erityiset kriteerit immunotoksisuudelle ja neurotoksisuudelle (nykyisin vaarojen vaikuttamiskohdissa ”elinkohtainen myrkyllisyys” ja ”lisääntymiselle vaarallinen” myrkyllisyys), ja muutamalla niitä tarvittaessa.

⁷⁷ Kuten esitetään suosituksessa 2011/696/EU nanomateriaalin määritelmästä (EUVL L 275, 20.10.2011).

⁷⁸ Osana Euroopan vihreän kehityksen data-avaruutta, josta ilmoitettiin [EU:n datastrategiassa](#).

⁷⁹ Esimerkiksi PNEC:t, DNEL:t, terveysnäkökohtiin perustuvat työperäisen altistumisen raja-arvot, veden laatunormit, kokonaispäiväsaannin yläraja jne.

⁸⁰ Perustuen olemassa oleviin käytäntöihin, kuten REACH-asetuksen mukaiseen aineiden arviointiin, vesipolitiikan puitteiden direktiivin ja pohjavesidirektiivin mukaisiin tarkkailtavien aineiden luetteloihin, maankäytön ja maapeitteen tilastolliseen pinta-alatutkimukseen, HBM4EU-aloitteeseen ja ehdotettuun riskinarviointia koskevaan eurooppalaiseen kumppanuuteen.

⁸¹ Tiedot poimittu EU:n [tuoteturvallisuutta koskevasta Safety Gate/Rapex](#)-järjestelmästä.

⁸² Euroopan komissio totesi REACH-asetuksen tarkastelussa, että rekisteröintiasiakirjojen vaatimustenvastaisuus on keskeinen kehitystä haittaava seikka. Kemikaalivirasto ja komissio ovat tällä välin laatineet [yhteisen toimintasuunnitelman](#) kaikkien rekisteröintiasiakirjojen vaatimustenmukaisuuden tarkastamisen tehostamiseksi.

Kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa on kiireesti tehostettava sen varmistamiseksi, että kemikaalien tuotannossa ja markkinoille saattamisessa sekä ympäristöön päästämässä ja jätteenä käsittelyssä noudatetaan vaatimuksia.

Uuden markkinavalvonta-asetuksen⁸³ täytäntöönpano ja tulevat toimenpiteet EU:n tulliliiton vahvistamiseksi lujittavat täytäntöönpanon valvontaa sekä sisämarkkinoilla että EU:n ulkorajoilla. Komissio harkitsee, mitä lisätoimenpiteitä voitaisiin ottaa käyttöön vahvistamaan REACH-asetuksen täytäntöönpanon valvontaa **EU:n rajoilla**⁸⁴ sekä edistämään yhteistyötä **internetin kauppapaikkojen** kanssa⁸⁵.

EU:n kemikaalilainsäädännön täytäntöönpano ei ole myöskään yhtä tehokasta kaikkialla EU:ssa, mikä johtuu kansallisen tason erilaisista valmiuksista ja resursseista. Jäsenvaltioiden on vahvistettava **täytäntöönpanovalmiuksiaan** tasolle, jolla ne voivat olla tehokkaita ja hyötyä EU:n nopeista tiedotus- ja hälytysvälineistä⁸⁶, hyödyntää paremmin **digitaalisia välineitä** toiminnan nopeuttamiseksi ja optimoida resursseja, myös markkinavalvontaviranomaisten resursseja. Täytäntöönpanon valvontaa koskevien tietojen vaihtamiseksi perustettu Euroopan kemikaaliviraston foorumi⁸⁷ on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi edistää täytäntöönpanon valvonnan yhdenmukaistamista, ja se laajentaa yhteistyötään olemassa olevien **täytäntöönpanon valvontaverkostojen**⁸⁸ ja -viranomaisten⁸⁹ kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi ja tehokkuuden lisäämiseksi.

Käynnissä olevilla toimilla pyritään parantamaan kemikaaleihin liittyvän ympäristölainsäädännön noudattamista⁹⁰. Hyvä esimerkki tästä on **ympäristövaatimusten noudattamisen ja ympäristöhallinnan foorumi**⁹¹, joka kokoaa yhteen jäsenvaltioiden kemikaaliviranomaiset ja ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvontaverkostot⁹². Tulevassa **saasteettomuustoimintasuunnitelmassa** käynnistetään uusia erityistoimia kemiallisen saastumisen torjumiseksi.

Avainasemassa ovat myös toimet **kuluttajien ja kuluttajajärjestöjen voimaannuttamiseksi**, sillä näiden käyttäytyminen edistää voimakkaasti teollisuuden muutoksia ja lainsäädännön noudattamista. Tähän pyritään panemalla täytäntöön **kuluttajansuojasäännöt**⁹³.

⁸³ Markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu asetus (EU) 2019/1020, jota ryhdytään soveltamaan heinäkuussa 2021 (EUVL L 169, 25.6.2019).

⁸⁴ Parhaillaan on käynnissä selvitys siitä, miten REACH-asetuksen vaatimukset voitaisiin sisällyttää tullimenettelyihin. Tämän jälkeen tehdään vaikutustenarviointi tulevien vaihtoehtojen määrittämiseksi.

⁸⁵ Useat verkkoalustat ovat allekirjoittaneet [turvallisuussitoumuksen](#) poistaa verkkoluetteloistaan tuotteet, joista on raportoitu tuoteturvallisuutta koskevassa Safety Gate/RAPEX-järjestelmässä.

⁸⁶ RAPEX ja RASFF ovat välineitä, joilla tiedotetaan kuluttajille ja jäsenvaltioiden viranomaisille riskin aiheuttavista tuotteista. [Kuluttajille suunnattu tuoteturvallisuutta koskeva Safety gate -järjestelmä](#).

⁸⁷ [Täytäntöönpanon valvontaa koskevien tietojen vaihtamiseksi perustettu foorumi](#) on REACH-, CLP-, PIC-, POP- ja biosidivalmisteasetusten täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten verkosto.

⁸⁸ Esimerkiksi SLIC (työterveys ja -turvallisuus), PARCS (tulli), IMPEL (jätteet ja teollisuuden päästöt).

⁸⁹ Eli kemikaalilainsäädännön parissa työskentelevät markkinavalvontaviranomaiset, jotka käsittelevät REACH-asetusta, kosmetiikkaa ja biosidejä, tulliviranomaiset, kuluttajansuojaviranomaiset ja kemikaaliviraston kaltaiset virastot.

⁹⁰ Esimerkiksi jätteitä ja teollisuuden päästöjä koskeva lainsäädäntö.

⁹¹ Euroopan komissio, [Ympäristövaatimusten noudattamisen ja ympäristöhallinnan foorumi](#).

⁹² IMPEL (tarkastajat), EnviCrimeNet (poliisi), ENPE (syyttäjät) ja EUFJE (tuomarit).

⁹³ Edustajakanteita koskevaa mekanismia voitaisiin käyttää kollektiivisena oikeussuojakeinona, jos EU:n oikeutta on rikottu (COM(2018) 0184 final).

NOLLATOLERANSSI VAATIMUSTENVASTAISUUTEEN

Komissio aikoo

- vahvistaa REACH-asetuksen mukaisia ”ei tietoja, ei markkinoita” ja ”saastuttaja maksaa” -periaatteita erityisesti edellyttämällä, että **kaikki rekisteröintiasiakirjat ovat vaatimusten mukaisia**, ja peruuttamalla rekisteröintinumerot, jos vaatimuksia ei noudateta;
- ehdottaa, että komissiolle annetaan tehtäväksi tehdä tarvittaessa **jäsenvaltioissa tarkastuksia** kemikaalilainsäädännön, erityisesti REACH-asetuksen, noudattamisen ja täytäntöönpanon varmistamiseksi sekä käynnistää rikkomismenettelyt tarpeen mukaan;
- kohdentaa toimet **aloihin, joilla on** tunnetusti **suuri vaatimustenvastaisuuden riski**, erityisesti verkkomyyntiin, tuontituotteisiin, luokitukseen ja merkintöihin sekä rajoituksiin;
- laajentaa Euroopan petostentorjuntaviraston **koordinointi- ja tutkimustoimintaa**, jotta voidaan torjua laittomien kemiallisten tuotteiden liikkumista EU:ssa⁹⁴;
- tukea jäsenvaltioita, jotta ne **asettaisivat etusijalle täytäntöönpanon integroidun valvonnan** tekemällä tarkastuksia, jotka koskevat useita lainsäädännön aloja;
- varmistaa **EU:n laajuiset yhdenmukaistetut toimet** sekä **koordinoidun tietojenvaihdon** kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanon valvonnasta tehostamalla asiaankuuluvien komission tietoteknisten alustojen käyttöä;
- tutkia **digitaalisten välineiden käyttöä** markkinavalvonnan ja tulliviranomaisten tukemiseksi sekä eurooppalaisille kuluttajille verkossa myytävien kemikaaleja sisältävien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden parantamiseksi;
- kannustaa jäsenvaltioita käyttämään elpymis- ja palautumistukivälinettä investointeihin, joita tehdään **markkinavalvontainfrastruktuurien vahvistamiseen** ja digitalisointiin;
- vahvistaa markkinavalvonta-asetuksen⁹⁵ puitteissa **yhdenmukaiset edellytykset ja tarkastustiheyden** tietyille tuotteille, joiden osalta erityisiä riskejä tai sovellettavan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön vakavia rikkomisia on havaittu jatkuvasti.

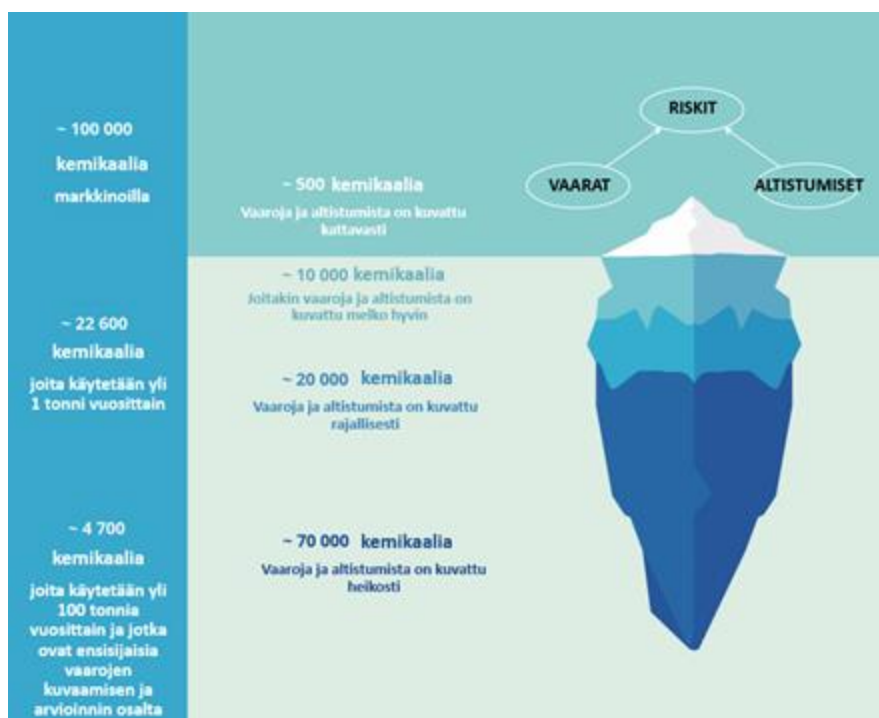
2.4. Kemikaaleja koskeva kattava tietopohja

Kemikaalien hyvä hallinta Euroopassa riippuu EU:n ja sen jäsenvaltioiden kyvystä tehdä **päätöksensä vankan, merkityksellisen ja ajantasaisen tiedon perusteella**. EU on useiden vuosikymmenten ajan kehittänyt, myös tieteellisten elimiensä tekemän työn ansiosta, maailman huippuluokan tietoa kemikaalien ominaisuuksista ja riskeistä. Tätä tietopohjaa on käytetty laajalti myös muualla maailmassa. Viranomaiset tarvitsevat kuitenkin edelleen paljon lisätietoa useimpien kemikaalien luontaisista ominaisuuksista, mukaan lukien polymeerit ja kemikaalit, joita ei valmisteta suurina määrinä. Käyttötapoja ja altistumista koskeva tietämys on myös hajanaista erityisesti siksi, että se riippuvaista teollisuuden antamista tarkoista tiedoista. Markkinoilla olevien kemikaalien suuri määrä on valtava

⁹⁴ Otetaan mallia keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevista säännöistä.

⁹⁵ Asetus (EU) 2019/1020 markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta.

osaamishaaste, ja odotettavissa oleva kemikaalien tuotannon ja käytön kasvu uhkaa laajentaa entisestään ”kemiallisten riskien tuntematonta aluetta”.

Kaavio: Kemiallisten riskien tuntematon alue, EEA⁹⁶

2.4.1. Kemiallisten tietojen parempi saatavuus

EU:lla **ei ole vielä** kattavaa tietopohjaa kaikista markkinoille saatetuista **aineista** ja niiden yleisestä ympäristöjalanjäljestä, mukaan lukien niiden vaikutus ilmastoon. Tämä haittaa kemikaalien ja tuotteiden asianmukaista hallintaa eikä mahdollista täydellistä kestävyysarviointia. Varsinkaan **polymeerejä**, jotka ovat muovin perusrakenneseosia, ei tarvitse rekisteröidä REACH-asetuksen mukaisesti. Silloin kun aineen **tonnimäärä on pieni tai keskisuuri**, REACH-asetuksen nojalla vaadittujen tietojen perusteella ei voida täysin tunnistaa aineita, joilla on kriittisiä vaaraomaisuuksia. Aineiden karsinogeenisuutta ja muita kriittisiä vaaroja koskevien tietovaatimusten tiukentaminen kaikilla tuotantotasolla on olennaisen tärkeää, jotta syövän kaltaisia sairauksia voidaan torjua menestyksekkäästi⁹⁷. Lisäksi REACH-asetuksen arviointimenettelyjen tehokkuutta ja vaikuttavuutta on parannettava⁹⁸.

TIETOVAATIMUKSET

Komissio aikoo

- tehdä ehdotuksen REACH-asetuksen mukaisen rekisteröintivelvollisuuden laajentamisesta tiettyihin huolta aiheuttaviin **polymeereihin**;
- arvioida, miten tietovaatimukset kemikaalien yleisestä **ympäristöjalanjäljestä**, myös kasvihuonekaasupäästöistä, voidaan parhaiten sisällyttää REACH-asetukseen;

⁹⁶ Euroopan ympäristökeskuksen selvitys [Euroopan ympäristö – Tila ja näkymät](#), 2020.

⁹⁷ REACH-asetuksen tarkastelu, [COM\(2018\) 0116](#).

⁹⁸ Ks. edellinen alaviite.

- muuttaa REACH-asetuksen tietovaatimuksia, jotta voidaan tehokkaasti **tunnistaa aineet, joilla on kriittisiä vaaraominaisuuksia**, mukaan lukien vaikutukset hermostoon ja immuunijärjestelmiin;
- muuttaa REACH-asetuksen tietovaatimuksia, jotta **kaikki** EU:ssa valmistetut tai EU:hun tuodut **karsinogeeniset aineet voidaan tunnistaa** niiden määrästä riippumatta.

2.4.2. Vahvempi vuorovaikutus kemian alan tieteiden ja politiikan välillä

Kemikaalien **terveys- ja ympäristövaikutuksia koskevan tieteellisen tietämyksen** parantamiseksi on jo tehty paljon⁹⁹. Ihmisissä ja ekosysteemeissä esiintyvien kemikaalien seuranta on keskeistä, jotta saataisiin parempi kuva kemikaalien vaikutuksesta. Seuranta olisi parannettava edelleen, myös kemikaalien ja sukupuolen välisten yhteyksien ymmärtämiseksi¹⁰⁰. Yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa komissio aikoo **edelleen edistää tutkimusta ja (bio-)monitorointia**, jotta saataisiin parempi kuva kemikaaleihin liittyvistä riskeistä ja ehkäistäisiin tällaisia riskejä sekä edistettäisiin **kemiallisten riskien arviointiin ja sääntelytieteeseen liittyvää innovointia** komission tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman avulla.

EU:ssa on jo 10 vuoden ajan harjoitettu vahvaa politiikkaa **tieteellisissä tarkoituksissa käytettävien eläinten suojelemiseksi**. Lopullisena tavoitteena on luopua eläinkokeista kokonaan. Kemikaalien testaus edellyttää kuitenkin yhä järjestelmällisesti eläinkokeita¹⁰¹. **Turvallisuustestauksessa ja kemiallisten riskien arvioinnissa** tarvitaan innovointia, jotta voidaan vähentää riippuvuutta eläinkokeista mutta myös parantaa kemiallisten vaarojen ja riskien arviointien laatua, tehokkuutta ja nopeutta.

TIETEEN JA TOIMINTAPOLITIIKAN VÄLINEN YHTEYS

Komissio aikoo

- laatia ja pitää ajan tasalla **kemikaaleja koskevan tutkimus- ja innovointiohjelman**, jota johtaa EU:n tason koordinoitiryhmä; ohjelmalla edistettäisiin myös tutkimustulosten ottamista huomioon sääntelyssä;
- edistää monitieteistä tutkimusta ja digitaalista innovointia, joiden kohteena ovat **kehittyneet välineet, metodit ja mallit sekä tietojen analysointivalmiudet**¹⁰²; tällä myös edistettäisiin luopumista eläinkokeista;
- tarjota taloudellista tukea **EU:n laajuisille ihmisten ja ympäristön (bio)monitorointivalmiuksille**, millä täydennetään ekosysteemien seurantaan liittyviä aloitteita¹⁰³;
- kehittää **kemikaaleja koskevan EU:n varhaisvaroitusjärjestelmän**¹⁰⁴ sen varmistamiseksi, että EU:n toimintapolitiikoissa puututaan kehittymässä oleviin

⁹⁹ Euroopan komissio on vuodesta 2000 lähtien rahoittanut yli 800 miljoonalla eurolla tutkimushankkeita, joissa käsitellään kemiallisia vaaroja ja riskejä.

¹⁰⁰ Poliittiset päättäjät alkavat saada yhä paremman kuvan kemikaalien hyvän hallinnan merkityksestä taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Kemikaalien ja sukupuolen välillä on myös merkittäviä yhteyksiä, mutta sukupuolikohtaisia tietoja ei ole edelleenkään suurimmilta osin saatavilla. UNDP, [Chemicals and Gender](#), 2015.

¹⁰¹ Direktiivi 2010/63/EU. Vuonna 2017 EU:ssa tehtiin yli 230 000 eläinkoetta kemikaalilainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi. [SWD\(2020\) 10](#).

¹⁰² Esimerkiksi toksikologiset ennusteet tai keinohimnsratkaisut.

¹⁰³ Esimerkiksi EU:n ympäristölainsäädännön mukaiset seuranta-aloitteet sekä seurantajärjestelmät, kuten [LUCAS](#), EMBAL, EU:n tuleva maaperänseurantakeskus ja EU:n pölyttäjaseuranta.

kemiallisiin riskeihin heti, kun seuranta ja tutkimus ne tunnistavat;

- kehittää **indikaattorikehyksen** kemiallisen saastumisen taustatekijöiden ja vaikutusten seuraamiseksi ja kemikaalilainsäädännön tehokkuuden mittaamiseksi¹⁰⁵.

2.5. Annetaan esimerkkiä kemikaalien maailmanlaajuisesta hyvästä hallinnasta

Kemikaalien tuotanto, käyttö ja kauppa ovat maailmanlaajuisessa kasvussa. Maailman kemianteollisuuden liikevaihto arvioitiin 3,347 miljardiksi euroksi vuonna 2018¹⁰⁶, ja tuotannon odotetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä. Myös kemikaali-intensiiviset alat, kuten rakentaminen, autoteollisuus ja elektroniikka, kasvavat, mikä lisää kemikaalien kysyntää ja luo mahdollisuuksia mutta myös riskejä¹⁰⁷. Vaikka kemiallisen saastumisen vaikutusta maailman kokonaistalutitakaan aliarvioidaan edelleen¹⁰⁸, sen katsotaan uhkaavan erityisesti lasten¹⁰⁹ oikeutta ihmisarvoiseen elämään erityisesti matalan tulotason ja keskitulotason maissa¹¹⁰.

Vuonna 2015 kansainvälinen yhteisö sitoutui jälleen saavuttamaan vuoteen 2020 mennessä tavoitteen kemikaalien maailmanlaajuisesta hyvästä hallinnasta¹¹¹, joka on myös olennainen monialainen tekijä useimpien muiden **kestävän kehityksen tavoitteiden** saavuttamiseksi. Vaikka kaikilla tasoilla on tehty paljon, edistymisen on yhä hidasta ja riittämätöntä, eikä edellä mainittuun maailmanlaajuiseen sitoumukseen ole päästy¹¹². **Tarvitaan todellista tuntua siitä, että on toteutettava kiireellisiä toimia.** Euroopan unioni voi ja sen täytyy olla johtavassa asemassa maailmanlaajusten korkeiden normien puolustamisessa ja edistämisessä.

2.5.1. Kansainvälisten normien lujittaminen

Kemikaalien ja jätteiden hyvään hallintaan liittyviä kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia välineitä ja reagointikeinoja on jo olemassa hyvin monenlaisia. Globaali **hallinta on kuitenkin edelleen erittäin hajanaista**, ja normit ja niiden noudattaminen vaihtelevat suuresti maasta toiseen. Esimerkiksi vuonna 2018 yli 120 maata ei ollut pannut täytäntöön kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettua luokitus- ja merkintäjärjestelmää¹¹³. Tämä hajanaisuus on heikentänyt olemassa olevien organisaatioiden, ohjelmien ja aloitteiden kokonaisvaikutusta ja tehokkuutta.

¹⁰⁴ Käynnissä olevien aloitteiden, kuten tuoteturvallisuutta koskevan RAPEX-hälytysjärjestelmän, yhteydessä.

¹⁰⁵ Kehys perustuu olemassa oleviin aloitteisiin ja indikaattoreihin ja on osa laajempaa saasteettomuuden seurantaa ja asiaan liittyviä näkymiä koskevaa kehystä tulevan ympäristöä koskevan 8. toimintaohjelman yhteydessä, ja sitä on myös tarkoitus hyödyntää [ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnissa](#).

¹⁰⁶ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

¹⁰⁷ UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹⁰⁸ [The Lancet Commission on health and pollution](#), 2017.

¹⁰⁹ Ihmisoikeuskomitea, yleinen kommentti nro 36 oikeudesta elämään, 2018.

¹¹⁰ UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹¹¹ Vuoden 2006 SAICM-tavoitteen perusteella YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteessa 12.4 todetaan seuraavaa: ”saavuttaa ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja kaikkien jätteiden hallinta koko niiden elinkaaren aikana vuoteen 2020 mennessä, sovittujen kansainvälisten puitteiden mukaisesti, ja vähentää merkittävästi niiden päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään, jotta voidaan minimoida niiden haittavaikutukset ihmisten terveyteen ja ympäristöön”.

¹¹² UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹¹³ Ks. edellinen alaviite.

Maailmanlaajuisia strategisia tavoitteita ja päämääriä tarvitaan sellaisen **kunnianhimoisen kansainvälisen kehyksen luomiseksi**, jolla puututaan nykyiseen hajanaisuuteen ja edistetään kaikkien asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen¹¹⁴, hallitusten ja sidosryhmien, myös teollisuuden, johdonmukaisia toimintapolitiikkoja ja toimia. On olennaista päästä monenväliseen sopimukseen **kansainvälistä kemikaalihallintaa koskevasta** uudistetusta **strategisesta toimintamallista**, jotta kemikaalien hyvä hallinta niiden koko elinkaaren ajan on mahdollista. On tärkeää, että EU:n sääntöjä laadittaessa käytetään asiaankuuluvia kansainvälisiä normeja, oppaita ja menetelmiä, elleivät ne ole tehottomia tai epäasianmukaisia, ja samaan aikaan on erittäin tärkeää **valtavirtaistaa** kemikaalien ja jätteiden hyvä hallinta kaikkien asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen työohjelmiin¹¹⁵. Tämän avulla EU voi edistää YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisia johdonmukaisia toimintapolitiikkoja ja toimia EU:n kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

KANSAINVÄLINEN JOHTAJUUS

EU aikoo

- tehostaa **kansainvälisiä pyrkimyksiään** saavuttaa Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteet ja päämäärät kemikaalien hyvässä hallinnassa, erityisesti omaksumalla johtavan aseman ja edistämällä **olemassa olevien kansainvälisten välineiden**¹¹⁶ ja EU:n normien täytäntöönpanoa maailmanlaajuisesti;
- pyrkiä siihen, että hyväksytään **maailmanlaajuiset strategiset tavoitteet ja päämäärät** kemikaalien ja jätteiden hyvälle hallinnalle vuoden 2020 jälkeen siten, että otetaan huomioon kemikaalien elinkaariajattelu vuoden 2020 jälkeisten maailmanlaajuisen biodiversiteettitavoitteiden mukaisesti;
- edistää yhdessä teollisuuden kanssa kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistetun luokitus- ja merkintäjärjestelmän (YK:n GHS-järjestelmä) täytäntöönpanoa keinona **tunnistaa kemiallisia vaaroja** ja tiedottaa niistä toimijoille, työntekijöille ja kuluttajille;
- ehdottaa **kriteerien/vaaraluokkien** käyttöönottoa, mukauttamista tai selkeyttämistä YK:n GHS-järjestelmässä¹¹⁷;
- edistää **yhteisten normien** ja **innovatiivisten riskinarviointivälineiden** kehittämistä kansainvälisesti, erityisesti OECD:n kanssa, sekä edistää niiden käyttöä kansainvälisissä puitteissa muun muassa eläinkokeista luopumiseksi.

2.5.2. Turvallisuus- ja kestävyysnormien edistäminen EU:n ulkopuolella

Vaikka **kemikaalien maailmanlaajuisen tuotannon** arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä, EU:n kemianteollisuuden arvioidun maailmanlaajuisen osuuden odotetaan supistuvan noin 10,7 prosenttiin¹¹⁸. Suuri osa kemikaalien tuotannon odotetusta kasvusta

¹¹⁴ Esimerkiksi UNEP, WHO, ILO, UNIDO, Maailmanpankki, OECD, SAICM ja monenväliset ympäristösopimukset.

¹¹⁵ Erityisesti järjestöjen väliseen hyvän kemikaalihallinnan ohjelmaan (IOMC) osallistuvat organisaatiot.

¹¹⁶ Erityisesti Tukholman, Rotterdamin ja Minamatan yleissopimukset.

¹¹⁷ Otetaan käyttöön uudet kriteerit/vaaraluokat PBT- ja vPvB-aineille, maatoksisuudelle, hormonaalisille haitta-aineille, pysyvyydelle ja kulkeutuvuudelle; mukautetaan nykyisiä kriteereitä tieteellisen tiedon ja edistyksen perusteella muun muassa vaihtoehtoisten menetelmien huomioon ottamiseksi sekä selkeytetään sukusolujen perimää vaurioittavia ominaisuuksia koskevia kriteerejä.

¹¹⁸ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

siirtyy kehitysmaihin ja siirtymätalouksiin. EU:n kemikaalilainsäädäntö on nostanut **EU:n edelläkävijäksi** kemikaalien hallintaa koskevissa terveys- ja ympäristönormeissa, ja tällä strategialla pyritään edistämään EU:n johtoasemaa kestävien kemikaalien tuotannossa ja käytössä. EU:n on hyödynnettävä painoarvoaan maailmassa edistääkseen turvalliseksi ja kestäväksi suunnitteluun liittyviä lähestymistapoja maailmanlaajuisesti, edistääkseen tasapuolisia toimintaedellytyksiä sekä kasvattaakseen turvallisia ja kestäviä kemikaaleja tuottavien ja käyttävien yritysten markkinaosuutta.

Tarvitaan myös ehdottomasti tiiviimpää kansainvälistä yhteistyötä ja koordinoitua. Komissio on sitoutunut tukemaan **EU:n kumppanimaiden valmiuksia** täyttää kemikaaleihin liittyvien kansainvälisten välineiden mukaiset kansainväliset velvoitteensa sekä hyväksyä ja panna täytäntöön **korkeat ympäristö-, terveys- ja sosiaalinenormit**. EU:n ulkoisilla toimilla edistetään ja valtavirtaistetaan kemikaalien hyvää hallintaa niiden elinkaaren aikana sekä siirtymistä myrkyttömään talouteen ja kiertotalouteen, jotka ovat kestävä kehityksen keskeisiä monialaisia osatekijöitä ja joissa otetaan huomioon kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus.

EU:n **tietopohjan** jakaminen on myös tärkeää, jotta voidaan tukea kehitysmaita mutta myös edistää tietojen vastavuoroista hyväksymistä OECD-maiden ja muiden asiaankuuluvien maiden välillä. Tämä on olennaisen tärkeää päällekkäisen työn välttämiseksi, resurssien säästämiseksi ja kansainvälisten normien tukemiseksi. **EU:n virastojen** nykyistä tietämyspohjaa ja **kokemusta** kyseisten virastojen toimivaltuuksien ja resurssien puitteissa on myös hyödynnettävä EU:n kansainvälisten toimintapolitiikkojen ja johtajuuden edistämiseksi.

YHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA

EU aikoo

- edistää kemikaalien hyvää hallintaa kansainvälisen yhteistyön ja kumppanuuksien avulla **kahdenvälisillä, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla**, mukaan lukien yhteistyö Afrikan kanssa¹¹⁹, sekä yhteistyötä naapurimaiden ja muiden kumppanien kanssa, jotta voidaan tukea niiden valmiuksia arvioida ja hallita kemikaaleja järkevällä tavalla;
- näyttää esimerkkiä sekä kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti varmistaa, että **Euroopan unionissa kiellettyjä vaarallisia kemikaaleja ei tuoteta vientiin**, muun muassa muuttamalla tarvittaessa asiaankuuluvaa lainsäädäntöä;
- edistää **asianmukaista huolellisuutta** kemikaalien kestävässä tuotannossa ja käytössä yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevassa tulevassa aloitteessa.

3. PÄÄTELMÄT

Tämä strategia tarjoaa tilaisuuden **sovittaa kemikaalien yhteiskunnallinen arvo yhteen ihmisten terveyden ja maapallon sietokyvyn rajojen kanssa** sekä **tukea teollisuutta** turvallisten ja kestävien kemikaalien tuotannossa. Se tarjoaa myös tilaisuuden vastata EU:n kansalaisten oikeutettuihin toiveisiin, jotka koskevat korkeatasoista suojelua vaarallisilta

¹¹⁹ Kohti kokonaisvaltaista Afrikka-strategiaa, JOIN(2020)4.

kemikaaleilta, ja edistää EU:n teollisuutta maailmanlaajuisena edelläkävijänä turvallisten ja kestävien kemikaalien tuotannossa ja käytössä.

Strategia on välttämätön ensimmäinen askel kohti Euroopan **saasteettomuustavoitetta** ja asiaan liittyviä tavoitteita, jotka on määritetty biodiversiteettistrategiassa ja Pellolta pöytään -strategiassa. Se luo perustan tulevalle saasteettomuustoimintasuunnitelmalle ja edistää Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman onnistumista. Strategia täydentää myös Euroopan teollisuusstrategiaa¹²⁰, Euroopan elvytyssuunnitelmaa¹²¹, kiertotalouden toimintasuunnitelmaa sekä muita Euroopan vihreän kehityksen ohjelman strategioita ja aloitteita, kuten lääkestrategiaa, vetystrategiaa ja akkuja koskevaa aloitetta.

Strategiassa ilmoitettuja uusia lainsäädäntöaloitteita tuetaan komission paremman sääntelyn välineillä. Säädösehdotukset, mukaan lukien REACH-asetuksen mahdollisimman kohdennettu tarkistaminen, rajoittuvat tämän strategian tavoitteiden saavuttamiseen. Ne tehdään julkisten kuulemisten perusteella ja niistä tehdään kattavat vaikutustenarvioinnit, joissa muun muassa arvioidaan sitä, miten ehdotukset vaikuttavat pk-yrityksiin ja miten ne edistävät tai estävät innovointia.

Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään tämän strategian ja osallistumaan sen täytäntöönpanoon. Komissio pyrkii tavoittamaan kansalaiset ja sidosryhmät koordinoitusti kannustaakseen aktiiviseen osallistumiseen.

¹²⁰ [COM/2020/102](#).

¹²¹ [COM/2020/456](#).